

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnistvu prejemati:
celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5-50
na mesec 1-90

Izreja vsak dan s voščilom izvenredne nedelje in praznike.
Inserati veljajo: petostopna peti vsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vposlatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6-50
na mesec 2-30

za Nemčijo:
celo leto K 28—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 30—

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakica. Upravnistvo: Knafljeva ulica št. 5 (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Atentat na parlament.

Dunaj, 5. novembra.

Ministrski svet se je v petek popoldne posvetoval o svojem programu, ki ga jutri razloži grof Stürgkh pred zbrano zbornico. Programi naših vlad so si sorodni kakor sinovi očeta in nebeden ministrski predsednik ne more priti niti za trenutek v zadrego, kaj naj oznani poslancem kot svoj evangelij: na kupe leže evangeliji njegovih prednikov v arhivu ministrskega prezidija in treba mu je izbrati situaciji primerni »simleje«, ga modernizirati (to se pravi vplesti par stavkov o veleza-sluznem delovanju gospoda predsednika, o najaktualnejših parlamentarnih težavah in pod.) in eto: program je gotov. Vsebuje predvsem za-trdilo, da bo nova vlada z vsemi močmi stremela pospeševati vse-stranski napredek države, upošteva-joč utemeljene potrebe in želje vseh narodov, napram katerim zavzema enakomerno dobrohotno in objektivno stališče. Posebno pa: . . . in sedaj pridejo naštevavanja, znana iz progra-matičnih govorov barona Gautscha in barona Bienertha.

Avstrijski vladni programi pa si niso le podobni kakor sinovi očeta, njih sorostvo gre v eni točki skoraj do popolne identičnosti, kjer zgrinejo vsi razločki in se jih more ločiti le po tem, da stoji napisano: ta je Gautschev, ta Bienerthov, ta Stürgkhov. V oni točki namreč, ki je po mnenju navadnih ljudi tudi pri programih precejne važnosti, v iz-vrševanju. Tu pa tam se posreči še to ali ono naznanjeno posameznost realizirati, a baš takozvane vodilne ideje politike novega kabineta, pro-glašene za nerazrušljivi temelj drž-avne uprave so vedno le prijeten uvod ministrskega govora, državni-ška atrapa, svečano oblačilo pri prvi predstavi, parlamentaren ceremoni-jel pri zmenjavi ministrov. Nič dru-grega. Kajti vlada se pri nas še ved-no po starih tradicijah nemško-cen-tralističnega sistema.

Le da je treba vsakemu kabinet-nemu šefa njegove umetne progra-matične fraze vedno znova »razcufati« ter dokazati njih uresničnost in lažljivost — delo poslancev in li-stov.

Program Stürgkhovega kabine-ta pa nudi v tem oziru dobrodošel novum. Predno smo ga še slišali, se je že od najbolj avtoritativne strani poskrbelo za energičen dementi ju-

tršnih patetičnih besedi novega ka-binetnega šefa Član kabineta, mini-ster Hohenburger je dal objaviti »pogoje« pod katerimi je vstopil v Stürgkhovo ministrstvo in v svo-jem »popravku« je te pogoje točko za točko sam potrdil kot resnice. Iz-javil pa je tudi, da so bili od grofa Stürgkha odobreni in sprejeti.

Justični minister, zaupnik nem-škega Nationalverbanda je vstopil v kabinet, ki se je že naprej obvezal reševati narodna vprašanja le v spo-razumu z nemškimi nacionalci, ka-terim ozirom njihovemu zaupniku je očitno tudi prepuščeno odločati kaj da je narodno vprašanje. Spoditi Elsnerja z Ljubljane, nastaviši »okrajni sodnji« v Slovenski Bistrici slovenskega slugo, imenovati za No-vo mesto sodnika, deželnosodnega svetnika — to bodo »narodna vprašanja«, katera je rešiti sporazumno z gospodom Hummerjem in Knir-schem, in tako da bo odgovarjalo »osebnemu političnemu prepričanju do drugega činovnega razreda avan-ziranega graškega advokata, ki si je tudi dal izrecno priznati, da je ne-možno vplivati na obstoječe jezikov-no prakso pri sodiščih. . . . to se pravi Stürgkh mu je dal carte blanche, na katero lahko pišejo Elsnerji ved-no nove in gorostanejšje fermane, ki so že vnaprej podpisani od same-ga kabinetnega šefa. . . . In za višje, zlasti pa centralne urade si je izgo-vo-ril dr. Hohenburger, »da bo me-rodajna le stvarna kvalifikacija« z drugimi besedami justični minister je oropal nemške uradnike (ni tre-ba poudarjati, da predvsem sloven-ske in češke) še one belvice narod-nega posestnega stanja, ki smo ga v najvišjih uradih dosedaj imeli in vsem eventualnim rekriminacijam in remeduram je zaprl pot izgovor-ivši si v personalnih zadevah popol-noma prosto roko. Kot generalno ga-rancijo pa si je dal podpisati obljubo, da bo nova vlada vodila svoje posle »objektivne in stvarno«, besede, ka-terih pomen nam je več kot dovolj znan izza Bienerthovega »sistema«.

Stürgkhov program bo torej presojati na podlagi komentarja, ki nam ga je napisal njegov minister dr. Hohenburger. In ta komentar govori več, kakor pa vse kar bi mo-gle nanositi bistroumne dedukcije poslancev in časnikarjev v dokaz, da je nova vlada neposredni dedič Bi-enerthovega sistema.

Hohenburger je bil nepreviden, izdal je tajnosti novega kabineta še predno se je mogel njegov šef grof

Stürgkh potruditi za »zaupanje strank.« Nemala mora biti jeza mi-nistrskega predsednika, ki je dal v današnjem oficijoznem »Fremden-blattu« one pogoje dementirati ter sicer v rahlih pa vendar jasnih be-sedah postaviti na laž. Seveda temu dementiju nihče ne verjame; oba go-spoda pa si naj stvar obračunata med sabo in grof Stürgkh naj dr. Hohenburgerju očita kršenje zapri-sežene uradne tajnosti ali kar hoče: dejstva samega iz sveta spravil na bo.

Tajna zgodovina Stürgkhovega ministrstva še ni v podrobnostih zna-na. Zdi se, da je novi premijer pre-vel svojo nalogo faktično v name-nu se resno potruditi za konsolidaci-jo parlamentarnih razmer, da pa je že od vsega začetka napravil dokaj neodpušljivih hib, ki so ga na eni strani gnale bolj kakor je nameraval v roke nemških nacionalcev, na dru-gi strani pa poslabšale stališče na-pram Čehom, ki bi bilo z ozirom na dejstvo, da jim je prepuštil dva re-sorta precej ugodno, pa tudi napram Poljakom. Grof Stürgkh je pre-vel pred sestavitvijo svojega kabi-neta nove zavze napram Nemcem, v svojem razmerju napram Čehom in Poljakom pa je smatral položaj, ka-kršen je obstojal koncem oktobra za barona Gautscha kot tak, ki je brez vsega dan tudi za njega. To pa je bila velika zmota, v kateri so se na-hajali tudi Nemci.

Baš v nemško radikalnih krogih se je baš radi tega, ker se je obče do-mnevalo, da je razžirjenje parlamen-tarne večine s pomočjo Čehov goto-va stvar, pojavljali proti rednemu delovanju parlamenta, ki bi se bilo na ta način inavguriralo, vedno očit-nejši odpor. Tega gibanja ni težko razumeti. Nemško-šovinistična ideja je uspešna timbolj čim manj kontro-le more izvrševati parlament in čim-bolj je vsa uprava izročena birokrat-ičnemu uradniškemu sistemu. Ab-solutističen režim je nemškimi nac-i-onalcem obljubljena dežela, zato so oni principijalni sovražniki vsakega rednega parlamentarnega dela.

Bali so se, da se morda Stürgkhovi načrti glede Čehov vendarle posrečijo, ako ostanejo tajni dogovori s Hohenburgerjem prikriti. Treba je bilo torej pripraviti bombo, ki bi poskrbeja za pravočasno »razjasnje-vanje«. Zgled iz tega vzroka so lansira-li nemški nacionalci (bil je to posl. Langenhahn) Hohenburgerjeve taj-ne pogoje z njegovim izrecnim pri-voljenjem in naknadnim potrdilom v

javnost, da razburijo slovanske stranke in pospešijo novo krizo, o ka-teri vedo, da bi bila kriza parlamen-ta in ne kabineta, kakor se je v zad-njih dneh od vladne strani ponovno grozilo. Ministrstvo ima torej v svo-ji sredini zarotnika, ki se je zvezal z sovražniki parlamenta, da ga uniči.

Tako steje danes stvari. Slovan-ske stranke ne morejo in ne smejo molčati, ne smejo mirno trpeti aten-tata, ki se pripravlja. Nobenega § 14. se ne smemo bati kadar gre po-vedati resnico. In resnica prebije korčno tudi najtrdnjše stavbe laži in intrigantstva, najželezniješje duri krivice. Jutri bo nemara buren dan. Zjasnil bo politično obzorje, če tudi pričinja z njim nova — kriza.

Shod v Mostah.

V imenu izvrševalnega odbora narodno - napredne stranke je otvori-l večeraj popoldne v Mostah v go-stilni pri »Miškotu« gosp. Pust-o-slemšek zelo dobro obiskan in v vsakem oziru zelo zanimiv shod, na katerem je kot prvi govornik referi-ral državni poslanec gosp.

dr. Vladimir Ravnihar

o parlamentarni situaciji.

Jutri se predstavi parlamentu novo ministrstvo, kateremu stoji na čelu grof Stürgkh. Kdor je zasledo-val delovanje zbornice v juliju in se-daj v jesenskem zasedanju, je moral dobiti vtisk, da je večina v tem pa-rlamentu zbranih poslancev za ener-gično delo za ljudske koristi. Čakalo pa je zbornico tudi ogromno delo. Draginski predlogi so odkazani od-sekom, uradniško vprašanje, delav-sko vprašanje, oba sta v odsekah. — Prišlo je na vrsto tudi italijansko vseučiliško vprašanje in jaz sem gla-soval za to, da se odkaze odsek, to pa zato, ker sem mnenja, da gre vsaki narodnosti pravica do lastnih izobraževališč od ljudske šole na-prej pa do visokih šol. Če zahtevamo to pravico za sebe, je ne smemo od-rekati drugim narodnostim. Hotel sem pa dati tudi lep zgled Italia-nom, v prvi vrsti pa sem hotel poka-zati vsenemškemu šovinizmu, da smo mi, majhni slovenski narod, bolj kulturni, kakor oni, ki imajo kulturo pri vsaki priliki na jeziku. (Odobran-vanje.) Kje stoji italijanska fakulte-ta, je končno podrejenega pomena, ker govore razlogi za vsak kraj, ki ga predlagajo, kakor govore drugi razlogi proti tem krajem.

Sedaj pride na dnevni red prora-čun za leta 1911 in 1912 ter prora-čunski provizorij. Ministrski pred-sednik je bil primoran, poiskati veči-no in je začel pogajanja, ki pa niso imela uspeha. Doletela ga je ista usoda kakor Becka, Thuna in Bade-nija in priti je moral do spoznanja, da v Avstriji brez Slovanov ni mo-goče vladati. To je Gautsch tudi od-krito povedal in pripoznal, da je po-trebno sodelovanje vseh narodov, če naj nastanejo v Avstriji normalne razmere. Ko je Gautsch to zbornici naznanil, so bili Nemci izpočetka ta-ko preseneteni, da niso imeli besede v dogovor in da je celo njih glavni govornik Steinwender priznal, da je sodelovanje Čehov pri vladi neodhod-no potrebno. Ko so si pa Nemci od-dahnili, so spoznali, če pride do take-ga sistema, da je konec nemške na-d-vlade. (Klici: Konec mora biti!) Te-ga momenta pa so se ti naši »gospo-darji« prestrašili in začeli so spletkariti tako dolgo, da je moral Gautsch odstopiti in se umakniti Stürgkhu. To je znamenje, da najvišji krogi ne marajo onega sistema, o katerem je jasno govoril Gautsch in zato nas na-vdaja Stürgkhovo ministrstvo z ne-zaupanjem. Pravijo, da je to le neka-ko prehodno ministrstvo, da prepari-rano Nemce za izpremembo v minist-rstvu, vendar to najbrže ne bo velja-lo in zlasti mi Slovenci moramo pri-našati temu ministrstvu nasproti le nezaupanje, to pa zaradi tega, ker je ostal v kabinetu najhujši nasprotnik slovencev Hohenburger, (Klici: Do-li z njim! Fej!) poleg njega pa so prišli v ministrstvo še Rössler kot trgovinski in Forster kot železniški minister, oba zaupna moža nemškega Nationalverbanda. Iz narodnega sta-lišča moramo to najstrožje obsojati, ker nam hoče Hohenburger (Ogor-čeni klici) odvzeti še ono trohico pravic, ki smo jo imeli in katero nam jemljejo že od ministra Gleispacha sem. V Ljubljani ta sistem še ne bo škodoval toliko, ker je odpor preve-lik, hujše pa bo na Koroškem in Sta-jerskem. Na Koroškem ena tretjina prebivalstva, Slovenci, nimajo niti enega slovenskega sodnika, razen v zadnjem času nekega renegata, na Štajerskem pa v zadnjem času siste-matično delajo na to, da bi spravili vse slovenske sodnike na Kranjsko, kranjski Nemci pa naj gredo na Sta-jersko. Na Štajerskem je nevarnost tudi veliko večja, ker ima skoro polo-vica prebivalstva, Slovenci, v dežel-nem zboru komaj 11 poslancev. Ger-manizatorični sistem ministra Ho-chenburgerja se kaže v Ljubljani v

LISTEK.

Spominske črtice o razvoju telovadbe in Sokolstva.

Kdor bi hotel zasledovati izvor Save, bi moral iti po ljubljanski in sorski ravnini memo starodavnega Kranja skozi Beznico na radovljiško planjavo in dalje preko Javornika, Jesenice in Kranjske gore do Podkorena. Opazoval bi, kako se reka bolj in bolj zožuje, kako postaja iz nje po-tok, pohleven potočič, ki se napo-sled konča v zelene obrobjeni skledi, iz katere namreč izvira. — Z brvice bi opazoval vrvenje kapljic, kipečih iz tal; kot bisernice so, ki se na viši-ni objemajo in sušljaje skačejo čez mejo rojstnega doma, ter hitijo na-vzdol, dalje in dalje, druživši se med potjo z milijon — milijonskimi se-stricami, do Dunava in z njim v slo-vansko Črno morje.

Podobno godi se meni, ko sledim razvoju telovadbe, 68 let nazaj, do svoje nežne mladosti.

Iti mi je ob sedanjih Sokolski zve-zi mimo Južnega Sokola, preko »div-jega« društva na »Drenikovem«, do

podobe Štefana Mandiča, ki je mejnik mojemu spominu.

Štefan Mandič, sin graničarske-ga častnika, je postal kadet v Dunaj-skem Novem mestu. Pri neki dispu-taciji, med kolegi mu je očital oša-ben aristokrat, da je — plebejec. Po-sledica tega žaljenja je bil dvoboj, ranjen plemič in — vničen vojaška karijera. — Mandič se je moral umakniti visokorodnemu žaljivcu.

Leta 1842. se je nastanil Mandič v Ljubljani, kot učitelj telovadbe in borenja. Našel je ledino, pričel orati in sejati in doživel je lepe sadove.

Kmalu po prihodu začel je v na-šo hišo. Zahajal je na Rožnik in je tam vežbal gradiški naraščaj. Moji bratje in njih tovariši so nastopali, korakali, delali proste vaje in se bo-rili s palicami. Jaz sem smel le gle-dati. Toda po končani splošni vežbi, prišel sem tudi jaz na vrsto. Stali sem moral, trd kot poleno, učitelju na dlani, na ramenih in na glavi. Kolobaril sem mu med rokama, me-tal me je kviško in sukal v zraku ka-kor kodelo ali žogo.

Na veji stare murbe so viseli, na vrvičah svitki, pod kozolecem je bila nizka gugalica. Telovadba je napre-dovala. Poleg krogov na murbi po-stavili so drog in bradljo. Potrebni les se je dobil v domačem gozdu ali pa pri sosedih.

V šoleprostitih dnevih je večasih kar mrgolelo telovadbe željne mla-deži.

Leta 1846 je kupil oče od neke-ga Vipavca čsla. Tega sem jaz krmil, napajal, na pašo spuščal in jahal. Domisljeval sem si, da je moja last. Ko se nekega dne osel med sadnim drevjem pase, pride do njega ptuj pobič, se suče previdno okoli »Vipav-cac«, a tudi ta previdno okoli sebe brca. To sem nekaj časa opazoval; jeza me je zgrabila, da sega neznanec v moje pravice; zapnem pesti, sko-čim in zavpijem: Kaj hočeš mojemu oslu?! Majhni, drobni, črni fantek se je obrnil, me pogledal in smehlja-je rekel: »Jahal bi rad«. Pesti so splahnele, jeza se je skadila in s pri-jaznim črnjavom sem sklenil, pričlo osla prijateljstvo, ki traja 65 let. Fantek je bil Sletni Schweiger, seda-nji zobozdravnik. On je na »Dreniko-ve« našel poleg mene in osla tudi drugi dom. Z njim je naša družina narasla za enega člana, telovadba pa pridobila marljivega in vnetega nčence.

Zanimanje za telovadbo je nara-ščalo. Tudi v Ljubljani se je gojila telovadba v nekaterih zavodih in za-sebnih prostorih. Glavno in javno te-lovadišče pa je ostalo na »Dreniko-ve«.

Mandič je prirejal v dvorani

Nemškega viteškega reda borbné in voltierske akademije, na katere so prihajali zlati odlični laški maestri. Mandič je vse užugal. S sabljo, z rapirjem oborožen je bil nepremagljiv lev.

Nekdanji njegovi učenci smo do-rasli v mladeniče; postali smo dobri telovadci in dobri pevci. Kot taki smo ustanovili »divje« društvo. Spodnjo telovadnico prepuštili smo v splošno porabo, z - se pa smo gra-dili nad hišo, v rondeli, novo telo-vadnico, postavili smo 15 sežnjev vi-soko plezalno drevo, pod plantana-mi pa »hišico radosti«. To je bilo ve-selo vrvenje! Kakor v ladjedelnici so prihajali tovariši na delo; eni so do-važali lesovje, drugi obrezavali, lu-pili in gladili mlaje in drogeve itd.

Občevalci: jezik je bil sicer Slo-venski, toda ne načeloma. Narodno zaveden med nami ni bil nobeden. Peli smo zdaj »Die Kapelle«, potem pa »Pridi Gorenec«. Telovadna ter-minologija je bila nemška. Posebno iskren telovadec postal je Schweiger. V težnih vajah se je odlikoval Collo-retto. Najspretnejše je kolobaril Garzaroli. Imenovani so veljali za pred-telovadce.

Kot pevec delali smo islete, bili povsod dobro došli, šestokrat vablje-ni in pogosteni. Pravi člani »Divje-ga« društva so bili: Blumauer —

Baštolc — Cegnar — Čayke — Cur-chaleg — Drenik Fr. — pl. Garzaro-li — Colloretto — Hren Jaka — Fa-briotti Oton in Mende — Lounschin — Hudovernig — Tchern — Stedry, in Schweiger.

Večina je imela malo drobiža. Trije praktikantje pri finančni di-rekciji so dobivali mesečno po 14 krajcarjev. Denarni so bili Čayke, Stedry in Hudovernik, zato smo jih smatrali za častne člane. Bili so nam oni, in mi njim — dragi tovariši.

Ob 100letnici V. Vodnika, leta 1858, so vzdali pri Zibrtu v Zgor-nji Šiški spominsko ploščo z napi-som: »Tu se je rodil 2. svečana 1758 Valentin Vodnik, prvi slovenski pe-snik.« Slavnost sta priredila dr. Lov-ro Toman in Andrej Praprotnik. Jaz bil sem navzoč. Slavnost me je raz-grela. Del pridobljene gorkote je prešel na tovariše. Začeli smo se za-vedati, eni bolj, drugi manj. Učili smo se novih slovenskih pesmi, za telovadbene vaje smo nabirali doma-če izraze.

Leta 1861, se je odpeljalo »dvo lojtri« slovencev na Bled na slavlje dr. Lovra Tomana.

Prisedli smo tudi nekateri »Div-jaki«. Prihodnji dan je pisal redak-ter Isleib v »Laibacher Zeitung«: »Gestern hat ein Rudel Schulkna-ben in Oberkrain Unwesen getrie-

tem, da smo dobili kot predsednika deželnega sodišča namesto Slovenca Nemca (Klici: Fej!) in da smo dobili celo v Novem mestu Nemca, jasno znamenje, da hočejo priti Nemci celo v osrednjo slovensko zemljo do nadvlade. Kakšno nalogo je dobil Elsner, nam je jasno pokazal sam in mi tega ni treba ponavljati. (Klici: Doli z njim! Fej! — Nepopisno ogorčenje.) V zadnjem času je Elsner baje citiral tega in onega uradnika, ker se je drnil govoriti slovensko. To je sramotno in nlevredno! Naša skrb pa mora biti, da izbrisemo ta madež, — in upam, da bomo to dosegli. (Pritrjevanje.)

Nezaupanje proti novemu ministrskemu predsedniku pa nam mora vzbujati tudi njegova oseba sama. — Stürgh je bil svoj čas sam največji svobodomislec, sedaj pa je uskočil v klerikalni tabor, za naučenega ministra pa je prišel odločen klerikalec Hussarek.

Tako je podnebje v parlamentu, kamor je nas poslance poslala ljudska volja, volja onih enot, iz katerih se zgradi država. V teh enotah so odločilne tudi občine in tako prehajam sedaj na lokalno vprašanje. Država mora uspevati le, če so te enote krepke in med temi enotami tvorijo najvažnejši temelj občine, ki pa morajo imeti zdravo občinsko upravo. Tu v Mostah razmere niso zdrave in normalne. (Klici: Piškavci! Gnile!) Tako kot je danes tu, je res marsikaj na občini gnilega, po večini pa je ostala občina zdrava in bi se lahko lepo razvila, če bi ne bile višje sile, ki ji ta razvoj zabranjujejo. Kriv razmer v Mostah je deželni odbor. On čuti, da je v Mostah odklenkalo klerikalnemu gospodstvu, če se strnejo napredni elementi. Najbolj obsojati pa je to, da se deželni odbor vselej na nekak višji stolec samo takrat, kadar gre škodovati občinam, kjer imajo napredni elementi večino, kjer pa je vse pod klerikalnim klobukom, pa dajejo občinam potuhlo in zaslobo, samo da ostane vse lepo skrito.

Letos sem že tretjič tu, vendar pa smo še vedno tam, kjer smo bili in so se razmere le še poostrele, ker je deželni odbor v sporazumu z vlado postavil občini za gerenta moža, ki ga občani ne marajo. Zato je vlada sskriva, zlasti ker je bila po naših shodih opozorjena in se časopisi marsikaj pisali, na kar bi se bila morala vlada ozirati. Tako so pisali časopisi o občinski blagajni, o 3000 K, ki so izginile iz občinske blagajne, menda po krivdi župana in sedanjega gerenta Oražma, o samolastnostih pri cestnih delih, o stavbinskih komisijah in o absolutnem gospodarstvu, naravnost o paševanju. Kljub vsemu temu se vlada ni zganila, marveč je napravila, kakor pravimo, kozla za vrtnarja. (Pritrjevanje in ogorčenje.) Naš današnji shod je zato protest proti takim razmeram, ki se vlečejo že leta in leta in katerih se ni videti konca, obenem pa naj shod tudi vzdigne svoj glas, da pride že enkrat do občinskih volitev! (Klici: Čas je! Naši otroci so brez šole!) Zato pa je treba, da se vsi napredni elementi strnejo, da napravijo konec tem sramotnim razmeram. Apeliram na socialne demokrate, da se zvežejo v boj z naprednimi volilci, da nastanejo že enkrat normalni odnosi. Kompromis bo v korist le socialno - demokratični in narodno - napredni stranki, v pogubo pa klerikalcem. (Živahno odobravanje.)

Govorniku se je zahvalil nato g. urednik Pustoslavšek ter postavil, da mora občinski gerent, če ima še kaj poštenja, izjaviti iz besed predgovornika konsekvence ter javno vsaj skušati dokazati, da se mu je godila krivica, sicer priznava, da je vse res, kar mu je bilo povedano v

brk. Ista dolžnost zadeva tudi klerikalno stranko. (Klici: Sumersič nas je poznal samo pred volitvami!)

Nastopil je nato odvetniški kandidat gosp. Lotrič.

Vedno se naglašja, da imamo v Avstriji ustavo, da živimo v ustavni državi. Če bi bila to resnica, potem bi morala odločevati ljudska volja. Kakor pa vidimo in na svoji koži čutimo, vlada v naši državi le samovolja posameznikov. Eden temeljnih karnov vsake ustave je tudi takozvana svobodna občina. Toda ustavna ideja svobodna občina je temelj svobodni državi, se je pri nas izpremenila v pravo karikaturu. Odkar imamo v Avstriji takozvano ustavo, se na Kranjskem še nikdar ni toliko grešilo proti svobodni občini, kakor sedaj v klerikalni eri. Nikdar se niso še godile take nepostavnosti kot sedaj, ko vodi administrativno vojvodino Kranjske baron Schwarz, ki je le slepo orodje v rokah klerikalcev. (Klici: Fej!) Kdor razmere trezno motri, mora konstatirati, da za vladanja barona Schwarza, ki je takorekoč eksponent naših klerikalcev, avtoriteta države in njenih reprezentantov pri nas neizrečeno trpi. Prišli je skoraj že na ničlo. Na misel mi prihajajo svetopisemske besede: »Ako sol ni slana, s čim naj solimo?« Jaz pa pravim: Ako tišti teptajo zakone, ki bi jih morali čuvati, kje naj še iščemo pravice?! Tako vodstvo administrativne, kakršno je sedaj na Kranjskem, mora izravnati iz ljudstva vsako zaupanje v pravično postopanje poklicanih organov. To gotovo ni v korist državi. — Kakor namigne klerikalni deželni odbor, tak veter pa zapiše na Bleiweisovi cesti. Klerikalci zaukažejo: v to in to občino mora gerent. Baron Schwarz pokima, si stira se občinska uprava in gerenta postavijo kakršnega hočejo klerikalci. To je največji greh proti avtoriteti države! Ali ne greše s tem na najbolj občuten način proti zaupanju državljanov v izpolnjevanje zakonov ravno poklicane oblasti?

Katerakoli občina ne kloni tilnika pred deželnim odborom, dobi klerikalnega gerenta.

In največja nesreča za občine so ravno ti gerenti, ki so za nje povedli ravno to, kot če bi postavili kozla v zelnik. Vpogled v občinsko gospodarstvo takih občin nam to jasno kaže. Pri nas sedaj vladajo tako, kot bi vojvodina Kranjska ne bila del ustave Avstrije. (Pritrjevanje!)

Cilj občinske samouprave bi moral biti: varnost, kulturni, gospodarski in socialni napredek in svoboda občanov. Klerikalci pa proti vsem tem zahtevam zločinsko greše. In so odgovoren za vse to je v prvi vrsti dr. Krek kot duševni voditelj klerikalne stranke. Kje je njegov nekdanji demokratizem in boj za svobodo? Že davno nihče več ne veruje vanj. Za mene je nekdanji demokratični Krek jezuit in demagog, ki, če je treba, pozivlja svoje pristase tudi na poboj.

Zato pa se morajo v znamenju demokratizma, svobode in človeške dostojnosti združiti v boj proti klerikalni strahovladavi vsi Slovenci dobre volje in poštenega srca. Kajti zmaga nad klerikalizmom je življenjsko vprašanje slovenskega naroda. (Odobravanje.)

Prisliš socialno demokratične stranke Mozetič konstatira, da bi bilo obžalovanja vredno, če bi hoteli socialno-demokratični elementi v Mostah delati proti napredni stranki samo v prid klerikalcev. Obe stranki se morata sprijeti v boj proti klerikalcem in vreči ono smrtnico ven. Končne vpraša za pojasnilo kako stališče bo zavzemal državni poslanec dr. Ravnihar napram 38

milijonskemu kreditu in železničarskemu vprašanju.

Odgovoril mu je državni poslanec Ravnihar, čegar izvajanje pa ne prinašajo v celoti, ker so bila že enkrat ob priliki shoda na Tržaški cesti natančno zabeležena. Omejimo se le na končna izvajanja.

Sedaj so vsi ti predlogi, ki jih lahko imenujemo draginske predloge, v odseku in je velika večina članov, razen slovenskih klerikalcev, za to, da se predlogi sprejmejo tako, kakor so jih predlagali predlagatelji. Večina, in lahko rečem velika večina, je za naše zahteve. S tem pa je delo poslancev opravljeno. Na drugi strani pa stoji vlada, ki lahko zakon-skega načrta, ki ga sklene državni zbor, ne predloži cesarju v sankcijo. (Klici: Absolutizem!) Bati se je, da je bil Stürghk ravno zato poklican kot energičen mož za ministrskega predsednika, da pošlje sedanje poslanec domov in da vlada začne vladati s § 14., kar pomeni res absolutizem. Kaj pa bodo storili nato uradniki in uslužbenci. To je njih stvar. (Odobravanje.)

Ker ni imel nikdo več vprašanja na državnega poslanca dr. Ravniharja, je izjavil nato g. urednik Pustoslavšek sledeče.

Spomladi, ko smo govorili na tem mestu, smo pričakovali v najbližji bodočnosti občinskih volitev, sedaj imamo jesen in občinski volitev še ni bilo, še vedno pa je v Mostah gerent mož (Klici: Ribničani!) ki ne vživa nobenega zaupanja pri večini. (Klici: Doli z njim!) Ko je šlo za to, da se imenuje gerent, je mislil vsak pošten človek, da bo izbral deželni odbor v sporazumu z vlado moža, ki uživa zaupanje v vseh slojih. Čigar oseba daje jamstvo, da bo gospodarstvo v občini pravično. Deželni odbor pa je sporazumno z vlado izbral ravno onega moža za gerenta, proti kateremu se je nečestokrat izrekla vse, kar misli pošteno v Mostah ter udaril s tem v obraz Moščane to pa tem bolj, ker sta morala voditi deželni odbor in vlada za vse one govorice, ki tega moža ne kažejo ravno v najboljši luči. Če je kljub temu postavil njega za gerenta, potem sta deželni odbor in deželna vlada odgovorna za vse, kar se je zgodilo v Mostah, zlasti ker so te govorice krožile že takrat in bi danes lahko prišli že s fakti na dan. Če so te govorice, ki jih je omenil tudi g. državni poslanec resnične, bi moral nastopiti ta mož proti njim in dati pojasnila ali pa si poiskati zadoščenja. To pričakujemo od njega. (Klici: Cigare, trafika iz občinskega denarja!)

Že leta pogrešajo Moste šole. Sedaj naenkrat hoče gerent zidati šolo na onem mestu, kjer to zahteva večina. Če leta in leta kot župan ni ničesar ukrenil, je jasno, da je to le volilen maneuver, ker se je spomnil na to perečo zadevo šele, ko je že slišal svoj mrtvaški zvonec. Kako hoče rešiti to vprašanje, si lahko vsi mislimo. S tem upa, da mu sedejo nekateri volilci na lim. Jasno pa je, da ena oseba tega vprašanja ne more rešiti n. zadovoljnost vseh, vsaj ne tako, kakor bi to vprašanje rešil občinski zastop. Tudi bi se oddala dela za šolo popolnoma drugače kakor če jih oddaja občinski zastop, če jih oddaja ena sama oseba pa ni nobene garancije za pošteno oddajo. Slišal sem tudi, da mu gre v tem oziru na roko deželna vlada in to je čudno ter dekaz, da deželna vlada ne upošteva volje ljudstva, marveč hoče vpeljati nekaj absolutizem. Najbolj pametno je, da zahtevate, da se rešitev šolskega vprašanja odgodi za tako dolgo, da občinski odbor lahko sam odloči. (Pritrjevanje.) Če ste že leta in leta čakali, čakate lahko še nekaj tednov. (Odobravanje.)

Govornik se bavi nato z vprašanjem kompromisa in oslika v svojem nadaljnjem govoru tudi kontrast nastopanja klerikalcev, ko je šlo za dreedought in sedaj pri draginski debati.

Oglasil se je nato, pozvan od govornika, klerikalec Gerbe:

Pravilna je bila kritika danes in poštena, to moram priznati in priznati moram vsem predgovornikom, da imajo prav, vendar pa bi rad slišal kritiko onega izmed njih ki tu davko plačuje, vsem drugim pa, ki so danes govorili, dasiravno moram priznati, da imajo prav in da je skrajni čas, da dobimo v Mostah zgod po pravilo občinskega gospodarstva, pa bi stavljal vprašanje, kje ima Ljubljana župana, ki ga je izvolila? (Veselo.)

Odgovoril mu je g. Pustoslavšek, naglašajoč, da ga veseli, da je našel politični nasprotnik tako dostojne besede, kakršnih nismo vajeni od klerikalne strani. Odgovor na to vprašanje menda ni treba našim čitateljem ponavljati, ker je odgovor na to vprašanje otročje lahek in bi bralce s tem le dolgočasil. Spomniti se je treba samo na klerikalno gonjo proti bivšemu občinskemu svetu, na njih denunciacijo, na krivični velini red, na volitve in

na zlošno dr. Peganovo pritožbo.

Cerbe: Zakaj pa, če so v stranki juristi in drugi učeni možje, niso preprečili tega, da je Ljubljana danes brez župana, s tem, da niso v drugič volili župana, ki vladi ni bil všeč?

Tudi na to vprašanje je odgovoril g. Pustoslavšek.

Govoril je zato še g. Tonja za kompromis s socialno demokratično stranko v obrambo onih interesov, ki so obema strankama skupni ter o potrebi, da se zaupni možje obeh strank tozadevne dogovore; kar je našlo pri vseh zborovalcih živahno odobravanje.

G. Šemec je nato stavil sledečo resolucijo.

Volilec v občini Moste, zbrani na shodu dne 5. novembra,

1. protestirajo proti temu, da nima občina Moste že leta sem zakonitega zastopstva in da vidi občinsko upravo mož, ki ne uživa nobenega zaupanja pri večini prebivalstva. Zato zahtevajo, da se nemudoma razpišejo občinske volitve ter se s tem napravi konec neznosnim razmeram v občini.

2. Istočasno terjajo volilec, da vlada brez odlaganja nvede preiskavo ter dožene, če so resnični glasovi, ki zatrjujejo, da je v občinski blagajni nepojasnen primanjkljaj, ki znaša več tisočakov.

3. Ker volilec ne morejo imeti zaupanja v občinskega gerenta, zato tudi ne morejo trpeti, da bi ta mož ob času ko njegovemu gospodarstvu že klenka mrtvaški zvonec, še skušal na svojo roko in brez sporazuma s prebivalstvom rešiti pereče šolsko vprašanje v občini.

Resolucija je bila soglasno sprejeta tudi s socialno-demokratičnimi glasovi in z glasom g. Gerbeta, ki se pri protiglasovanju ni oglasil, na kar je g. Pustoslavšek s kratkimi zaključnimi besedami zaključil ta veleznamitvi shod, ki daje jamstvo, da je tudi v Mostah odklenkalo klerikalizmu.

Italijanska - turška vojna.

S tripolitanskega bojišča.

Italijanska poročila.

Dopisnik »Messaggera« poroča, da so Italijani zapustili trdnjavo Sidi Esri južnovzhodno od Tripolisa. Dopisnik tudi sporoča, da so Italijani pred svojim odhodom trdnjavo razrušili.

Iz Tripolisa poročajo, da je bilo dne 3. novembra v Tripolisu popolnoma mirno. Vesti prihajajo, da razsaja med Turki in Arabci v Garianu kolera in da je zopet nastalo nasprotstvo med Turki in Arabci. Nedelavnost sovražnika v zadnjih dneh je posledica teh dveh vzrokov. Dva poglavarja iz ovezlja Zavija, ki sta prišla v Rim, sta izdala važne podatke o organizaciji sovražnih plemen in sta potrdila, da kolera grozovito razsaja, posebno med regularnimi četami in da Arabci v velikem številu zapuščaj Turke. Ibrahim - beja, sina Hassune - paše, ki je služil kot kavalerijski častnik pri Turkih, so Turki usmrtili, ker je bil na sumu, da je v zvezi s svojim očetom.

Izkrevanje italijanskih čet v Tripolisu se mirno vrši. Iz Rima poročajo, da je položaj v Homsu neizpremenjen; tudi v Benghasiju in v Darni je vse mirno. Le pri predstajah je prišlo do majhnih spopadov.

Turška poročila.

»Agence ottomane« poroča o turških zmagah v Tripolisu dne 1. in 2. novembra. Turki so zavzeli na jugu mesta ležeče artilerijske vojašnice in predmestja. Uplenili so štiri topove, dve mitraljezi, streljivo in živila.

Turški uradniki.

Veliki vezir je ukazal notranjemu ministru, naj stori vse potrebno, da turški uradniki ne bodo zapustili v Tripolitanijskih svojih mest. Ostali morajo, četudi so poslali svoje družine v Carigrad, pri turških četah.

Maščevanje Italijanov.

Nešt - bej poroča, da so Italijani zopet streljali v Tripolisu arabske žene in otroke. Turški zunanji minister je poslal tozadevno brzojavko vsem turškim poslanikom v inozemstvu, da jo sporoče vevlastim.

Specialni dopisnik londonskega »Zentral Newsa« brzojavlja sledeče: Pogum Turkov in Arabcev vzbujajo moje največje obžalovanje; tembolj sem bil pa začuden radi italijanskih grozovitosti. Ko se je Turkom posrečilo, pregnati Italijane iz arabskih hiš v Tripolisu, so našli trupla stoin-dvajsetih žensk in otrok, ki so bila na rokah in nogah zvezana in popolnoma razmesarjena. Pozneje so dobili tudi v neki mošeji tri do štiristo ženskih in otroških trupel, ki so bila tudi popolnoma razmesarjena. Brez-dvomno so bile žrtve italijanskega maščevanja.

Turška vlada je protestirala pri vevlastih zoper grozovitosti, ki so jih Italijani izvršili v Tripolisu.

Specialni dopisnik berlinskega »Lokalanzeigerja« poroča z Malte: Najvišje poveljništvo v Tripolisu trdi napram očitkom, da je del italijanske armade izvršil razne grozovitosti, da se je to zgodilo šele potem, ko so Arabci izvršili razna grozodejstva nad italijanskimi vojaki. Očitvidci pa zavračajo te trditve. Italijani so streljali Arabce kar v masah. Lovili so jih in navadni vojaki so jih sodili in usmrtili. General Caneva razpolaga z devetimi pešpolki. Ti bodo najbrže zadoščali za obrambo mesta. Vendar se pa lahko zgodi, da bodo Italijani potisnjeni v morje, ker 2000 azijskih jezdecev s štirimi topovi uspešno prodira proti Italijanom. Položaj je še vedno tako nezadovoljiv, da tujih vojaških atašeev še niso izkrcali. Do zadnjega četrtka so imeli Italijani 1600 mrtvih, 30 so jih Turki ujeli, 50 jih pa pogrešajo. Za kolero je umrlo v sredo 20, v četrtak 31 oseb. Epidemija se rapidno širi tudi med prebivalstvom. Cele ceste so okužene.

Pred Benghasijem.

Enver - bej, ki poveljuje združenim Turkom in Arabcem v Benghasiju, je s spretnim manevrom preprečil, da bi se italijanske izkrcane čete združile z Italijani, ki stojijo pri Zusi-ju. Italijani so imeli 100 mrtvih in ranjenih. Italijanske čete so se umaknile z velikimi izgubami proti obali.

Novo italijanske čete za Tripolitani-jo.

Italijani imajo zdaj v Tripolitani-ji dve diviziji. Prva teh dveh divi-zij odide v par dneh iz Neapolja; ta obstoji iz 5. in 6. infanterijske brigade. Ko se bo ta divizija izkrcala v Tripolitanijski, bodo sestavili armadni zbor, ki bo začel pod poveljstvom generala Frugonija energično prodirati v notranjost dežele. Četrta divizija pa odide v kratkem v Cyrenejko. Sestavljena bo iz pehote in alpskih lovcev. Poveljeval ji pa bo general Carmurana.

V Galarato so preskušali šest novih aeroplanov, ki jih bodo v kratkem poslali v Tripolitanijsko.

Italijanska mornarica.

Dvanajst italijanskih vojnih ladij je došlo pred Smyrno.

Turška zbornica.

Vodja opozicije, Lutfi - Fikri, je objavil v svojem organu, ki je bil po vojnem pravu že suspendiran, članek, spisan od dr. Rize Tewfika, ki je bil naperjen proti vojnemu ministru. Navzile prepovedi so mnogo števil-k časopisa prodali. V soboto sta dva vojaška policista pozvala na kolo-dvoru Lutfija, naj jima sledi na voj-no sodišče. Lutfi je pa hitro odšel v parlament, kjer je opozicija sklenila, interpelirati vojnega ministra zaradi kršitve imunitete. V zbornici je vladalo popoldne veliko razburjenje. Opozicija je predložila nujni predlog, v katerem protestira proti poskušeni aretaciji posl. Lutfija za časa zborničnega zasedanja in zahteva, naj pride vojni minister takoj v zborni-co, da zadevo pojasni. Predlog je bil z veliko večino sprejet. Poslanci so izjavili, da ne gredo prej iz zbornice, dokler ne pride vojni minister. Lutfi hoče, ker se boji aretacije, prenočevati v parlamentu. Pred parlamentom stoji častniki vojaške policije. Opozicija namerava za slučaj, če vojni mi-nister ne pride v zbornico, izreči voj-nemu ministru v njegovi nenavzočnosti nezaupanje.

Aneksija Tripolitanijske in Cirenejke.

Iz Rima poročajo: Kraljevi dekret ukazuje, naj se italijanska suve-riteta razširi na Tripolitanijsko in Cirenejko. Po okupaciji se je torej iz-vršila aneksija. Italija torej ne more sprejeti nikakih drugih mirovni-h predlogov, nego da se ji Tripolitani-ja in Cirenejka odstopiti. Dekret bo predložen italijanski zbornici v potr-ditev.

Politična kronika.

Predsednik ogrske zbornice Ber-zevičy bo podal najbrže danes svojo demisijsko in je baje določen za naučnega ministra, ker je grof Ivan Zichy določen za drugo mesto.

Na Kreti se je izvolila narodna skupščina provizorijalno vlado, v kate-ri so zastopane vse stranke. Posveto-vanja o politični situaciji se v tajnih sejah nadaljujejo.

Iz Pariza javljajo neoficijozno, da so že skoro vse vevlesile poslale svoj odgovor glede francosko - nem-ške pogodbe. V splošnem presojaajo v Parizu pogodbo zelo dobro, med tem ko je razpoloženje v Nemčiji bolj sla-bo, zlasti med svobodomiseli in na-cijonalisti.

Velik uspeh je imela že do sedaj kitajska revolucija: Cesar je sprejel ustavo, ki znatno omejuje njegove pravice napram parlamentu. Parla-ment ima pravice, kakršnih nima no-ben drug parlament na svetu. Pred

ben. Der Sammelort dieser gefährlichen Subjekte ist die s. g. Citalnica. Es wäre gut diesen Angias - Stall zu säubern.

Na telovadiščih, na »Dreniko-ve«, postajalo je vedno živahneje.

Ko pa l. 1862 počel glas, da je Mi-roslav Tyrš v Pragi ustanovil »Sokola«, zapihal je sokolski piš nad Ljubljano.

Pravila Južnega Sokola so bila e. kr. vladi predložena in sistematič-na telovadba, pod vodstvom Mandi-ča, je pričela.

Slovenci so telovadili pri Ko-širju. Nemci pa v licealni šoli.

Ker slednji niso imeli vaditelja, prosili so Pavla Drašlerja, da bi jih vodil, in ker začasni odbor tega ni branil, spolnil je vrli Drašler željo Nemecev, nesebično, zgolj iz ljubezni do telovadbe.

Pri neki vadbi vstopijo: Sa-massa, Friedrich, Krašovic, Keesba-cher in Leiblin.

Samassa govori proti Drašlerju: »Brechen wir ab für heute — es sind wichtige Angelegenheiten zu besprechen. — Die Beteiligung der Turnübungen ist dernach, dass es rätlich erscheint, einen neuen eigenen deutschen Turnverein zu gründen.« Drašler reče: »Čakaite, da bodo pra-vila Južnega Sokola potrjena —

mestna občina namerava skupno te-lovalnico graditi — dve telovadnice pa gotovo ne bo hotela delati.«

Oglasil se Krašovic: »Eneere Statuten werden nicht bestatiget — ich weiss dies aus sicherer Quelle.«

Drašler zavrne govornika. »Vi ne govorite resnice. Pred dvema dnema sva bila dr. Karol Bleiweis in jaz pri deželnem predsedniku baronu Eibesfeldu, ki je izjavil: da so naša pra-vila potrjena in da bodo ista tekoma prihodnjih dni društvo »J. S.« dostavljena.« Daljši razgovor prekine Samassa z besedami: »Wir wollen unsern eigenen Verein haben — die Statuten sind schon vorbereitet.« Drašler reče na to: »Če je tako, potem sem jaz tu med vami — opravi-«

»Južni Sokol« je pravila v krat-kem res dobil, a dan prejje tudi Turn-verein. Vlada je zadrževala sloven-ska pravila blizo 2/3 leta, nemška pa takoj odobrila.

Leta 1863 sta nastala h kratu »Južni Sokol« in Turnverein.

Divjaki: Čurčaleg, Garzaroli, Coloretto in Tschurn so omahovali, a končno ostali in so postali odlični člani društva, dokler ni dveh — smrt, dveh pa služba in germanizaci-ja odnesla iz narodnega tabora. Fr. Drenik.

vsem je sestava kabineta odvisna od parlamenta. Noben kabinet ne sme razpustiti parlamenta večkrat kakor enkrat. Mednarodne pogodbe mora potrditi zbornica in so iz zbornice izključeni vsi cesarski principi. Ustavo sme izpremeniti samo parlament. Člane višje zbornice voli ljudstvo in iz te zbornice volijo spodnja zbornica ministrskega predstavnika, ki določa druge člane kabineta. Cesar je poveljnik nad armado in mornarico, za uporabo vojaštva v lastnih deželah pa je treba privoljenja parlamenta. Juansikaj je brzojavno odklonil predsedstvo v kabinetu, vendar ni mogoče reči ali je ta odklonitev definitivna ali samo ceremonija. Kakor poročajo iz Nankinga, je tamošnji guverner s pomočjo vojaštva in dveh topničark udušil nemire. Pri Čang-seju se je vršil boj. Tuji so zbežali na otok in se pripravljajo na obrambo. Kakor poročajo zadnja poročila iz Pekinga, sta proti vstašem odpisala cesarska generala Vajhang in Vaučou pri Tientsinu prestopila k revolucionarjem. Od Tajhuena sem se bližajo velike vstaše čete Pekinga. Kitajsko mesto v Sangaju in arzenal v Kiangjavu so revolucionarji zavzeli brez strela, tudi se je revolucionarjem pridružila 1500 mož broječa garnizija. Kakor poročajo iz Charbina, je Japonska izkrcala v Koreji 10.000 mož, da uduši naraščajoče nemire v Madžuriji.

Štajersko.

Volitve za dohodninsko komisijo Celje - dežela. Nadomestne volitve nov in namestnikov za dohodninsko komisijo celjskega okraja Celje-dežela se vršijo dne 30. novembra t. l. od 8. do 11. popoldne in od 2. do 5. popoldne pri okrajnem glavarstvu kot davčnem uradu v Celju. Glasovnice in legitimacije se začnejo v najkrajšem času dostavljati volilnim upravičencem. Vsi tisti, ki imajo opozorjeno vse one, katerim se bosta glasovnica in legitimacija dostavili, da te volilne listine shranijo in jih ne vržejo proč. V koliko se bodo Slovenci volitev udeležili, se bo sklenilo po dogovoru z zaupniki v okrajih in se bo tudi pravočasno razglasilo. Kdor želi v zadevi teh volitev kakakega pojasnila, naj se obrne na politično društvo »Napreje v Celju« ali na gospoda dr. Jurja Hrašovca, odvetnika v Celju.

Iz Celja. Pred nekaterimi tedni smo iz dobro poučenega vira priobčili dopis o gospodarstvenju oskrbnika Tennerja v tukajšnji deželni bolnišnici. Vprašamo siavni deželni odbor, osebno g. poročevalca dež. odb. Robiča, ali se je kaj o tej umazani aferi storilo? Če ne, se bo o stvari govorilo v deželnem zboru.

Iz Grada. Na izvanrednem obecnem zboru slov. podp. in izobr. društva »Domovina« dne 29. okt. je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik Zvonimir Kos, podpredsednik Jože Vreček, tajnik Rudolf Stegmüller, namestnik Janislav Zupan, blagajnik Jože Jernejčič, namestnik Zv. Majzelj, gospodar Al. Knez, nam. Jože Setine, knjižničar Kristijan Košir, odbornika Ignac Kohne in Fr. Zabukovec, pregl. računov Alojzij Klemenčič in Ave. Barbič.

Iz Celja. V zadnji številki »Straže« čitamo prav neprimeren napad na dež. posl. dr. V. Kukovca, češ, da se je med govorom dr. Benkoviča na shodu za tujski promet »sramežljivo odstranilo«. G. dr. Benkoviču je bilo prav dobro znano, da je imel g. dr. Kukovec slučaj težke in kritične bolezni v svoji rodbini in zagledal ni mogel na zborovanju vstrajati. Ako se ga sedaj napada, kaže to prav malo mero čiste človeške obzirnosti in veliko prav ordinarne hudobnosti.

Iz Grada. Zadnje dni se je v spodnještajerskih klerikalnih listih veliko pisalo o ponesrečeni akciji za nakup živine na Češkem. Zveza kmetijskih združenj v Gradcu pojasnjuje to zadevo sledeče: »Štajerska kmetijska družba je sprožila misel, da bi se nakupila živina v takih krajih na Češkem, kjer pomanjkuje krme, in spravila na Štajersko. Začela se je tozadevna akcija, katero je hotela podpirati tudi vlada. Pri poskusnih nakupih pa se je pokazala, da prodajajo na Češkem le manj vredno živino po kakor koli toliko sprejemljivih cenah. Ker pa vna nobenega smisla kupovati plemensko živino po razmeroma visokih cenah in ker bi bilo zaradi kuge slinavke in grintavke v mnogih čeških krajih težavno na Štajersko spraviti, se je moralo misel nakupa živine na Češkem opustiti.« — To bi po našem mnenju »Straže« in »Slov. Gosp.« tudi popolnoma mirno lahko povedala svojim bralcem. Tudi tistih »500 kmetov«, ki so pri štaj. oddelku ljublj. združenje zveze v Mariboru boja živino naročili, bi bilo s tem pojasnilom bolj zadovoljnih ko s praznimi frazami in napadi, ki smo jih te dni v mariborskih listih čitali. Sicer pa — kakaj nista gospodarski strokovnjaki g. Pušenjak, Žebot in dr. Hohnicec, ki razpolagajo

z 2 milj. »odvišnega« denarja klerikalnih posojilnic, začeli samostojne akcije za nakup — cenene živine?

Iz Maribora nam pišejo: Svoječasno je naše državno pravništvo zaplenilo letak mariborskih trgovcev in obrtnikov »Svoji k svojima«. Sedaj se je letak v drž. zboru imuniziral in boče ponovno natisnjen ter razširjen. Enako reklamo bi si naj preskrbeli narodni trgovci in obrtniki tudi v drugih nemškutarskih krajih.

Iz Slovenske Bistrice. Glasoviti ukaz deželnoosodnega predsednika Elsnerja v Ljubljani o rabi internege uradnega jezika razteguje svojo senco že tudi na Štajersko. Prvo lavoriko na tem polji si je pridobil dr. Rakovec, sodnik na kazenskem oddelku v Slovenski Bistrici. Prepovedal je svojemu pomožnemu uradniku, da ne sme govoriti s strankami slovenski, če so ti zmožni drugega deželnega jezika. Ta sodnik, ki je še nedavno kot avskultant pri okrožni sodni mariborski in kot rojen Slovenec le slovenski občeval s stanovskimi kolegi, je začutil naenkrat, da se v njegovih žilah pretaka nemška kri in si tolmachi Elsnerjev ferman po svoje, misleč, če je že na Kranjskem prepovedano uradnikom, med seboj se posluževati svojega slovenskega maternega jezika, potem se pač ne sme na Štajerskem dopuščati, da bi njemu podloženi uradnik s kakšno stranko govoril slovenski, če ta zna nemški. Svoj nemški plašč kaže dr. Rakovec tudi pri razpravah, pri katerih se ostentativno poslužuje nemških vžgalic. Je pač res, da je poturica hujši od Turka. Vendar pa njegova drevesa ne bodo zrasla v nebesa, čeravno ga bo še za naprej ščitil nemško - nacionalni dr. Hohenburger s svojega pravosodnega ministrskega fotelja. Če pa bo sedaj kdo mislil, da se bodo zopet na pomoč klicali naši slovenski poslanci, da zaropotajo na Dunaju in dobijo zadoščenja od vlade za ta atentat na pravice slovenskega jezika, se bi pač zmotil. Kak vpliv ima sedanja slovenska delegacija na Dunaju, je obče znano. Na slovenske interpellacije, če so le količkaj politično pobarvane, imajo mordašnji činitelji le pomilovalen posmeh, kaj šele, da bi se jim vredno zdelo, na iste dati odgovor, ali pa se po njih ravnati. Vladi se pač ni treba bati pri svojih stremljenjih od jugoslovanske strani kakih zaprek. Saj ni pri Jugoslovanih nikakega soglasja, nikake velike ideje, katera bi jih vezala; vsaka strančica dirja za svojim fantomom. Za kar se ena skupina poslancev poteguje, če je tudi samo na sebi dobro in volilec v korist, se od druge skupine pobija in smeši. Ali je potem še čuditi, če je vpliv že itak maloštevilnih in med seboj si nasprotujočih slovenskih poslancev pri vladi padel pod ničlo? Vseh inteligentnejših slovenskih krogov se je polastila neka resignacija, ker ne vidijo nikakega izhoda iz te zagate, v katero so zapeljali sedanji voditelji ljudstvo. Pripravljajo se ravno sedaj važne spremembe v vladnih krogih. K. Nemcem in Poljakom prisedajo Čelhi k bogato obloženi mizi, Jugoslovani, sosebno Slovenci pa stojijo pred durmi in nikdar jih ne povabi na kosček vladne pečenke. Od naših poslancev ni tedaj pričakovati nikake pomoči, narod sam bo moral seči na samopomoči s postavnimi sredstvi, če ne bodo njegovi zastopniki še ob 12. uri se zadržali ter res zastopali prave ljudske koristi, kar bi bilo je mogoče, če li se vsaj v narodno-političnih vprašanjih dogovorili za skupni nastop na zgoraj in kot en mož zahtevali za svoj narod, kar mu gre po božji in človeški postavi. Če bo pa moralo priti do ljudske samopomoči, potem bo tudi slovenski narod obračunal s svojimi voditelji; kak pa bo ta obračun, nam pove zgodovina.

Drobnice. Iz Celja. V Osilnici je prenočevala pri posestnici Antoniji Mak neka vagantinja Antonija Ribič. Drugo jutro je zginila z domačo 13letno hčerko neznanu kam. Bojda je šla v Celje, se tam združila z nekim možem in odšla z njim in dekletom. — Imenovan je za nadpoštarija poštar na Grobelnem g. Jakob Šegula. — Ogenj. V Zrečah pri Konjicah je začelo 3. novembra zvečer nenadoma goriti v kleti trgovca Kračnna. Ker je bilo v kleti precej petroleja, olja, špirita in nekaj kalcijske lardije, je bila nevarnost zelo velika. Vendar pa se je posrečilo domačinom in konjiški požarni brambi emejiti ogenj na klet. Škode ima g. Kračn do 8000 K. — V Cersaku ob Muri je letos število otrok v šulferajnski šoli močno padlo. »Slov. Gosp.« pravi, da jih še 20 ni. Šulferajnski je tudi odpustil negata Bresnika iz službe in poveril vodstvo cirkaške šole drugi učiteljski moči. — Prvo štajersko perutninarstvo društvo je razstavilo na remški perutninski razstavi v Düsseldorfu štajersko perutnino. — V Lj. v tomeru se je pojavilo te dni nekaj slučajev škrlatice. — V Vuhrednu na Pohorju se je ustanovila te dni podružnica

»Südmarke«. Ali bi že ne bilo primerno prav ostro prijeti nemškutarske zadržbarje v tej slovenski občini? — Rodentia. Posestnik Al. Jager v Gornjem dolu blizu Sv. Jakoba v Slov. gor. je letos nabral na trsu, ki ga ima razpolaganja pri preči, 1850 grozdov. — Iz Vojnika. Te dni smo čitali v nekem izkazu darov za »Südmarke«, da je darovala »nemška kazina« 10 K. Katera izmed zapuščenin in umazanih nemškutarskih gostiln v Vojniku je pravzaprav »nemška kazina«? — Svinjski in goveji sejmi v Ormožu so zopet dovoljeni. Prihodnji sejm za svinje se vrši 7., za govejo in drugo živino 11. novembra. — »Hvaležne« prenočevalce. K. posestniku Barglezu v Glinsem blizu Vojnika je došel na večer tuje in prosil za prenočišče. Gospodar mu je odkazal ležišče v hlevu. Ponoči pa je najbrže tuje neprevidno ravnal z vžgalicami in povzročil požar, ki je gospodarsko poslopje čisto uničil. Škode je okrog 3000 K. Tuje je neznanu kam zginil. — Imenovanje. Imenovana sta nadinženir Robert Neumann za stavbne; svetnika in inženir Friderik Schafermak za nadinženirja v državni službi na Štajerskem. — Živinski sejmi so pri Sv. Lenartu v Slov. gor. za živino iz sodnega okraja Sv. Lenart zopet dovoljeni. — Vinske cene v konjiškem okraju se gibljejo med 42 in 52 K za hl. Sertna vina so primerno dražja. — Iz Sevnice nam poročajo: Pri nekem pretepu v okolici je udaril kmečki fant Plahuta kmečkega fanta Kožuha z železnim drogom tako po obrazu, da mu je prebil lobanjo na čelu.

Akad. tehn. društvo »Tabor« v Gradcu naznanja, da se vrši 9. t. m. ob 8. uri v društvenih prostorih, Schönaugasse 17., I. izredni občni zbor. Gostje dobrodošli!

Koroško.

Povzdiga poljedelstva. Mejaši gozdov kneza Alojzija Liechtensteinskega v Rožku imajo neprestan boj z upravo knezovih posestev zaradi škode, ki jo dela divjačina. Marsikateri mali posestnik upa, da mu bo uprava povrnila škodo, ki mu jo je napravila divjačina, toda na pravičnost pri upravi ni računati. Tako so srne porušile nekemu posestniku, malo računano, za 20 do 30 K detelje. Posestnik se je obrnil na gozdarja in lovca za odškodnino; ki pa sta mu priznala samo eno krono odškodnine. Če posestniki s tako majhno odškodnino niso zadovoljni, je v Rožku tudi razsodišče, kjer pa je predstojnik seveda mnogo bolj naklonjen upravi, kakor kmetu ter se o škodi niti ne preprica ali pa ne večeš. Po navadi razsodi ta komisija, da je treba plačati upravi dvakrat toliko, kakor je gozdar pognil, škodovane pa ob sodijo na plačilo stroškov komisije, ki dosega včasih 20 do 30 K. Taka je mra kmetu nasproti, ravno narobe pa je, če se pasejo koze ali ovce v gozdu. Za malo drevesce, ki je morda odje koza, zahteva posestnik 10 do 20 K. Taka je pravica na drugi strani.

Izvezna prepoved. Po naročilu poljedelškega ministrstva je prepovedala koroška deželna vlada vsak izvoz in prevoz glavne živine, sena in slame na Škotsko, če slama ne služi edino za zavijanje.

Kuga na parkljih in gobcih. V Smarjeti pri Volšperku do sedaj še ni nastopila kuga, pač pa v občini Boršt in v vasi Vitri, kjer je nastopila v štirih hlevih, vendar v taki obliki, da so posestniki živino že lahko čez 14 dni gnali na pašo. Zaradi kuge pa so lovi v vsej občini prepovedani in morajo biti lovski psi na verigi.

Primorsko.

Iz Ajdovščine: Svetinjo za 40letno službovanje sta dobila postajna delavca na južnem kolodvoru Martin Gostiša in Franc Marvin. O tej priliki se je vršila v okrašenih čakalnicah primeruna slavnost, katere se je udeležilo mnogo občanstva.

Živinske bolezni. Glasom uradnega razglasa nastopa na Primorskem kuga na parkljih in gobcih v Novem gradu, Jelšanah in Kastavu in v okraju Volosko, smrkavost v Logu in Tolminu, konjska kuga v Ronkih in Škocijanu, šen v Sovodnji v Pazinu, Bujah, Montoni, Dutovljah in Povirju, perutninska kolera v tržiškem okraju in v Mavhinjah.

Nagejnost klerikalcev. Klerikalni rekurz proti občinskim volitvam v Prvačini je bil kot neutemeljen odbit. Volitev župana se vrši danes ob 4. popoldne.

Iz finančne službe. Imenovani so pri tržaškem finančnem ravnateljstvu carinska oficijala Ludvik Dean in Pij Rudinič za carinska evidentna v IX. činovnem razredu, davčni oficijal Anton Gjugovac, pa za

davčnega upravitelja v IX. činovnem razredu. Nadalje sta imenovana davčna asistenta Viktor Kavčič in Milan Šubic za davčna oficijala ter podčastnik I. razreda Juri Bartolome za davčnega asistenta v XI. činovnem razredu.

Rop. V četrtek po noči je poklical neki neznanec peka Antona Pertota v Trstu iz kavarne »Ill'Universo« ter ga na cesti napadel in mu iztrgal uro in verižico. Na Pertotovo klicanje je prihitel stražnik in aretirati uro v osebni 44letnega Antona Joha iz Nevega mesta, ki stanuje v ljudskem prenočišču v ulici Gaspare Gozzi.

Dnevne vesti.

— Ker so bili v opoziciji, zato niso mogli nastopiti proti imenovanju nemških uradnikov. Znano je, da so bili v času, ko so prevzeli klerikalci absolutno vodstvo slovenske politike, v parlamentu v svoje roke, imenovani na vsa odličnejša in vplivnejša mesta na Kranjskem sami nemški uradniki. To dejstvo so ne da izbrisati in ga je opetovano že konstatiralo in po zaslugi komentiralo vse slovensko časopisje. Na vsa ta očitanja so klerikalci doslej previdno molčali ali pa se izkušali izmazati s par dvumnimi frazami. Šele pretekli teden je »Slovenec« čutil potrebo, da reagira na stare obdolžitve, da so klerikalni poslanci krivi, da imamo na Kranjskem na vseh vodilnih službenih mestih izključno same nemške uradnike. »Slovenec« pravi, da se klerikalni poslanci za to niso mogli postaviti po robu imenovanju nemških uradnikov, ker so bili v — opoziciji. To je res izobren izgovor in zagovor! Zato, ker so bili v opoziciji, se niso mogli postaviti porobu! Kdaj pa potem? Ravno kot opozicijonaleci bi bili lahko radi teh imenovanj uvedli obširno akcijo proti vladi ter nastopili z vso vehemenco in energijo proti krivičnemu zastavljanju slovenskega uradništva na Kranjskem in sploh na vsem Slovenskem in proti sistematični germanizaciji, ki jo izvaja vlada od tistega časa, ko je na Kranjskem zavladala klerikalna stranka. A kaj so storili klerikalni poslanci z dr. Šusteršičem na čelu? Na vse krivice in krivičnosti, na vse udarce slovenski narodni stvari od vladne strani, so klerikalci molčali in se niso niti ganili, da je morala vlada biti prepričana, da v vsem obsegu odobrujejo njeno postopanje. Da je vlada ta absolutna pasivnost klerikalne državnozbornske delegacije samo bodrila k nadaljnjim proti Slovincem zasnovanim naklepom, je jasno. Ako bi bili na primer klerikalni poslanci ob priliki Elsnerjeve imenovanja za predsednika ljubljanskega deželnega sodišča kot opozicijonaleci posteno zaropotali proti vladi, bi to vsekakor vplivalo na merodajne kroge in prepričani smo, da bi v tem slučaju nikdar ne bi imenovan za državnega pravdnika v Ljubljani Nemece Luschea. Toda klerikalni poslanci so nota bene kot »opozicijonaleci« mirno in brez protesta prenašali vse te krivičnosti se jim ni zdelo vredno, da bi zganili z mazinec, kamoli da bi stvar izrabili, kakor bi to storila »saka zares opoziciionalna stranka, ter započeli energično kampanjo proti vladi, ki na tako nezasiščen način sistematično gazi pravice slovenskega naroda. Zato trdimo apodiktčno in v prepričanju, da je v tej sodbi z nami edina vsa postena slovenska javnost, da so krivi germanizacije, ki se v zadnjem času izvaja na Kranjskem in po vseh slovenskih deželah, klerikalni poslanci z dr. Šusteršičem na čelu in njih drugi. To je dejstvo in tega narodnega zločina ne opere klerikalcev nihče in tudi ne »Slovenec« in naj si porabi v to cente časnikaškega mila!

— Dr. Šusteršič in Elsnerjeve jezikovne naredbe. V sobotnem »Slovencu« čitamo, da se je dr. Šusteršič o znanih Elsnerjevih naredbah takole izrazil: »Hrvatsko-slovenski klub ni zavzemal v tem pogledu nikakršnega stališča in ga tudi zavzeti ni mogel, kajti do danes ni še nihče smatral za umestno informirati hrvatsko-slovenski klub o takozvanih »Elsnerjevih jezikovnih ukazih.« Na gola časnikaška poročila pa resna stranka ne more zasnovati resne akcije. Na časopisje se more nasloniti kvečjemu kako interpellacijo — a to je v takem slučaju prazen udarec v vodo. Sicer je pa itak vložil interpellacijo v tej zadevi poslanec mesta Ljubljane. — Ta dr. Šusteršičeva izjava je zanimiva in značilna obenem, ker znova izpričuje, da je klerikalna stranka popolnoma brez vsakega narodnega čustva in da jo prav nič ne vznemirja, če tudi zadajajo nemški birokrati udarec za udarcem pravici slovenskega jezika. Torej klerikalci ne smatrajo za potrebno, da bi glede Elsnerjevih jezikovnih naredb sploh zavzeli kako stališče, »ker niso bili o njih informirani in ker na gola časnikaška poročila resna stranka ne more zasnovati resne akcije.« Klerikalci pa bi naj dr. Šusteršiča, ki na časnikaška poročila nič ne da, informiral tako, da bi držalo in da bi on v te informacije tudi verjel! Od koga zahteva on te informacije? Od uradnikov samih? Kako ga pa naj ti uradniki informirajo, ko so jim zavzani jeziki pod najstrožjo uradno tajnostjo in ko jim groze disciplinarne kazni in preganjanje, ako bi se dr. Šusteršič spravil v javnost kakršnekoli podrobnosti o »Elsnerjevih jezikovnih ukazih«? Kdo bi naj bil sicer kompetenten za take informacije? Za nikogar ne vemo, razen ako dr. Šusteršič misli na »oficijalne informacije«. Te »oficijalne informacije« pa mu more dati samo Elsner sam. Ako pa reflektira samo na take informacije, potem pa že vemo, koliko je bila ura. In vendar je dr. Šusteršičeva stranka — opoziciionalna stranka, ki bi ji morala biti dobro došla vsaka najmanjša stvarica, ki bi jo lahko izrabila proti vladi. A ta »opoziciionalna« stranka izjavlja sedaj na usta dr. Šusteršiča, da uvažuje in upošteva samo — oficijalne informacije! Zares — take »opoziciionalne« stranke mora biti vlada v dno srea vesela! Dr. Šusteršičeva izjava je očividni dokaz za to, da klerikalci ne mislijo na nobeno resno akcijo proti germanizacijskemu sistemu, ki se je pri nas uvedel v eri in pod egido pravosodnega ministra dr. Hohenburgerja. Čelhi, ki so deseterkrat močnejši kakor mi, se ves čas, odkar sedi na ministrskem stolčku Hohenburger, z jekleno vstrajnost in doslednostjo bore proti njemu, slovenski klerikalci, ki reprezentujejo pretežno večino slovenske delegacije v parlamentu, pa drže roke križem in smatrajo dr. Hohenburgerja za sakrosanctnega in nedotakljivega za to, ker »na gola časnikaška poročila« nič ne dajo! Notorično pa je, da informirajo javnost o krivicah, ki se gode slovenskemu narodu in slovenskemu jeziku s strani državnih oblasti, samo časopisi. Četorej dr. Šusteršič in njegova stranka na ta poročila nič ne dasta, potem je s tem toliko rečeno, kakor da ne misli nikdar in nikoli nastopiti v obrambo pravice slovenskega jezika in slovenskega naroda vohče!

— Germanizacija na vseh koncih. Obrtno nadzorstvo je jelo, odkar je nastopil svojo službo novi obrtni nadzornik Krenn, pošiljati raznim obrtnim korporacijam dopise v nemškem jeziku. Krenn dopisuje celo mestnemu magistratu ljubljanskemu v nemškem jeziku. Seveda Krenn je prišel iz »svete dežele« Tirolske, zato mu je dovoljeno vse in tudi v bodoče bo smel neovirano germanizirati, ker v deželi vladajoči klerikalci, ki so sicer najodločnejši »bramitelji« pravice slovenskega jezika, na časnikaška poročila — nič ne dajo.

— Pitreichov absolutizem. Dne 28. oktobra t. l. sta bila v novomeški mestni svet izvoljena tudi sodni svetnik Zmavec in pisarniški predstojnik Abram. To ni nič posebnega, ker je dober del volilcev v Novem mestu uradnikov in posebno sodnih uradnikov; v mestnem svetu se razpravljajo in rešujejo vprašanja, ki so za gmetne in socijalne razmere tamkajšnjega uradništva velike važnosti; v tem svetu so bili od nekdaj tudi sodniki ter prav do sedaj višja svetnika Gaudini in Smola. Zmavec in Abram so volili uradniki in drugi meščani, od katerih niso vsi napredni in tudi ne vsi narodni. Ob enem so bili voljeni v mestni svet tudi politični uradniki in profesorji. Klerikalci in nekateri Nemei so prav tako volili svetnika dr. Abazližba, seveda brez uspeha. — Vse to je bilo seveda doslej dopustno in dovoljeno po državnih zakonih tudi uradnikom in neodvisnim sodnikom še posebej. Sedaj pa ni nič več, kajti predsednik višjega deželnega sodišča Pitreich je izrekel odločno, da se morata Zmavec in Abram odreči podeljeni jima časti. To se je baje tudi že zgodilo, ker niti neodvisni sodniki že vedo, kaj da jih čaka, ako se ne uklonijo tej absolutni volji. Sedaj pa naj naši poslanci vprašajo na pristojnem mestu, kako da se tako velevanje strinja s svobodno državljanov in sodnikov posebej in jeli taka absolutna natura spada na visoko sodniško mesto, katero zavzema! — Pozivljamo pa tudi naše pristaje v vseh občinah, zlasti na Štajerskem in Koroškem, da nam poročajo, kje sedi kak sodnik ali drug sodni uradnik v občinskem odboru, da razvidimo, ali je Pitreichov ukaz načelnega pomena, češ, da sodnik sploh ne sme sedeti v občinskem odboru občine, kjer je več strank, ali pa velja ta ukaz samo za slovenske, zlasti pa sodne uradnike naprednega mišljenja. Hočemo vedeti, se li tudi v tem slučaju uporablja taka dvojna mera.

— Iz deželnega odbora. Računski praktikantom je imenovan Ivan Mikuš (do sedaj pri Katoliški bukvarni). Dr. Zajc skuša opravičiti postopanje deželnoobdorske večine radi cestnega zakona. Privlekel je za las nek dopis deželnega odbora ter hoče dokazati, da obsega ta dopis vse tisto, kar imenuje ministrstvo »das beson-

dere Entgegenkommen des Landes-ausschusses. Ker bo »Slovenec« tisti brezpomembni dopis gotovo razbopal, bodo objektivni čitatelji lahko presodili, koliko cene imajo argumenti dr. Zajca. Mi le konstatujemo, da se ni drgega zgodilo, nego da se je komedija za en akt pomnožila. Deželni odbor bo urgiral pri vladi rešitev deželnozborskega sklepa radi odprave vodnih grabelj v Idriji.

+ **Shod v Dolenjem Logateu.** Včeraj je sklicalo »Politično društvo za logaški okraj« pri Kuncu v Dolenjem Logateu zelo dobro obiskano shod, na katerem je poročal deželni poslanec Adolf Ribnikar o položaju, ki je nastal v deželi, odkar je postala »S. L. S.« v deželi vladajoča večina. Na drastičnih vzgledih je kazal, kako škodljiva je politika klerikalcev v parlamentu, deželnemu zboru in odboru. Poslušalci so z zanimanjem in s burnim pritrdjevanjem opetovano dali duška svojemu prepričanju.

+ **Občinske volitve v Lukovici** so se vršile dne 2. novembra. Vkljub nedopustni agitaciji, vkljub nezakonitemu ponarejanju pooblastil, vkljub blazni dirki smešnih klerikalnih biciklistov, ki so tirali »pooblaščenec« iz tujih občin na volišče, vkljub pooblastilom, ki so jih donesli nedeletni in vkljub neštetim shodom v dvomljivih lokalih, so klerikaleci najslabše propadli.

+ **Izobraževalno-politični tečaj** je vsled nepričakovanih ovir (prostorov) za en teden preložen in se odpravi 14. t. m.

+ **Iz šolske službe.** Provizorični učitelj na navtični šoli v Kotoru Alojzij Poljanec je imenovan za pravega učitelja na tem zavodu.

— **O nedopustnem postopanju** mestne policije pri zadnji deželnozborski volitvi smo že spregovorili. Kakor pa smo se informirali, ne zadene v tem oziru krivdo posamičnih stražnikov, marveč zgolj in edino vodstvo mestne policije, ki je odredilo, da morajo stražniki od vsakogar, ki hoče na volišče, zahtevati, da pokaže volilno legitimacijo. Da je taka odredba, ki znači vmešavanje policije v volilni akt, nedopustna, je jasno, zato bomo v bodoče že poskrbeli, da se bo mestna policija omejila na svoj odlokalni delokrog.

Umrl je po dolgi in mučni bolezni g. Janko Urbančič, nekdanji posestnik grajskega Turn pri Tupalcih. N. v. m. p.

Poročil se je danes g. Alojz Brečelnik, mesarski mojster in posestnik iz Spodnje Šiške, z gospodično Heleno Kočar iz Turjaka. Obilo sreče!

Jeseniški napredni fantje priredijo na Martinovo nedeljo to je 12. novembra veliko veselico v prostorih hotela »Triglav« na Jesenicah z zelo bogatim sporedom, vendar pa tako previdno, da bode sleherni z malimi stroški deležen vseh dobrot in zabavnih točk. Parola vseh Jeseničanov in okoličanov bodi na Martinovo nedeljo vsi na ples naprednih fantov v hotel »Triglav«.

Za avtomobilno zvezo Idrija-Logatec se je te dni vršil lokalni ogled po politični oblasti in svrhu podelitve napredne koncesije za avtomobilni prevoz c. kr. rudniškemu ravnatelstvu in trgovcu Valentinu Lapajnetu v Idriji. Komisija se je ugodno izjavila in je torej avtomobilna zveza med Idrijo in Logatecem zagotovljena. Komisije se je udeležil tudi zastopnik c. kr. poštne uprave, ki je baje pripravljena oživiti avtomobilno pošto zvezo med Logatecem in Idrijo - Sv. Lucijo. S tem bi se izpolnila dolgoletna želja Idrijčanov, ki so bili vesle skrajno slabih prometnih zvez takorekoč ločeni od sveta. Čujemo, da je poštna uprava že stavila lastniku tovrstnega avtomobila trgovcu Lapajnetu tozadevne ponudbe. Upamo torej, da se na spomlad 1912, ako ne prej, že vresniči poštna avtomobilna zveza na veliko veselje vseh onih, ki imajo kakršnekoli stike z drugim mestom v deželi, z dosedaj na vseh koncih prezirano Idrijo.

Zopet atakirana deklica. Dne 13. oktobra je šla enajstletna deklica Marija Medved ob spovedi domov. Med potjo jo naprosi neznan moški, da mu pokaže bližnjico čez Grčevje v Novo mesto. Ko sta bila pa oba v gozdu, je neznanec podrl deklico na tla in skušal zagrešiti nad njo naveden delikt, vendar pa je moral odnehati, ker je deklica zelo vpila. Storitela iščejo.

Mater je ubil. Dne 3. novembra je pilo v zidnici Ignacija Lindič, ki ima eno roko iz železa, več ljudi. Zvečer, ko je bilo večinoma že vse pijano, so drugi odšli le Nace Lindič s svojo materjo Marijo je ostal sam v kleti. Kmalu potem so slišali ljudje stokanje v kleti. Ko pride pogledat Janko Perkoč, je našel Marijo Lindič umirajočo in vso razbito, strop in stene zidnice so bile s krvjo okropljene. Nace Lindič je že prej vedno pretepal svojo mater in ji večkrat grozil, da jo ubije. Lindje domnevali, da jo je nalašč ubil in sicer s svojo železno roko. Djali so ga pod ključ.

Elektrodiodiograf »Ideal«. Le danes se ogledate si lahko prekrasno dramo »Bela suknja«, ki je posneta iz nižav življenja in kaže vse krutosti in grozote, katerih se poslušajo prekipčevalci z dekleti. Drama je umetniško delo in vzbuja napeto pozornost od začetka do konca. — Z jutranjim dnem prične se predvajati pri večernih predstavah: »Cigan-ska kri« prekrasna drama z Asto Nielsen v glavni vlogi v kateri izpregovorimo jutri obširneje. To je garantirano najboljša slika iz serije Aste Nielsen.

Napadena kolesarja. Ko se je pred par dnevi zvečer peljal s kolesom po Karolinski zemlji posestnikov sin Fran Ponikvar, sta priskočila k njemu brata Zitnik ter ga vrgla s kolesa, češ, kaj pa kričiš tukaj. Ko je ta odgovoril, da on ni kričal, sta zopet izginila. Ponikvar je nato skočil na kolo in se peljal dalje. V tem, ko ga je s kolesom dohitel posestnikov sin Alojzij Križman, zopet priskočita k njima oba Zitnika, oborožena z vilami ter začnejo udrihati po kolesarjih tako, da sta oba telesno poškodovana. Oba napadena sta glasom zdravniškega sprči-vala k sreči zadobila le lahke poškodbe. Zadržno besedo bode seveda imelo sodišče.

S ceste. Ko je šel v soboto popoldne 66letni podobar Ivan Poljanec po Prešernovi ulici in se ognil s hodnika večji množici ljudi na cesti, pride v istem hipu nasproti voz električne železnice. Pri tem se je Poljanec vsled slabosti opotekel pred voz, ki ga je podrl in rinil pred seboj kake 3—4 metre daleč ter ga znatno telesno poškodoval. Zgodila bi se neizogibno večja nesreča, ako bi voznik ne bil voza naglo ustavil.

Tatvina v vlaku. Ko se je danes ponoči peljal krojač Karel Priplata iz Maribora proti Ljubljani in v kupeju zaspal, mu je med tem časom iz žepa denarnica, v kateri je imel bankovec za 50 K, več vizitk, svojo sliko, razna pisma in naslove. Tat je dosedaj še neznan.

Tatvina. Pri zgradbi zatvornice za domobransko vojašnico je bilo v zadnjih dneh ukradenega 40 kg železa. Pozor pred nakupom!

Zaradi prepovedanega povratka je bila v soboto aretovana 57 letna delavka Ivana Menartova rod. iz Stare loke, občina Rovte pri Rogatu.

Izobjeljeno in najdeno. Dijak Stanislav Držaj si je pozabil v Latermanovem drevenju na klopi črno peletino. — Ivana Jerebova je izgubila bankovec za 20 K. — Dijak Jožef Držaj je izgubil denarnico v kateri je imel srednjo svoto denarja in znamko za 10 v. — Učiteljica gđ. Rozalija Krapševa je našla usnjato ročno torbico, katero dobi izgubiteljica pri najditeljici na Marije Terezije cesti št. 11, sobe št. 119. — Inženir Rudolf Hille je izgubil iz avtomobila medeno posodo za karbid, katero je našel mestni delavec Jožef Jaklič. — Pri vlaku št. 1712 je našel sprevodnik Jos. Rus hranilno knjižico čez večji znesek, od postaje Radoljca do Lesc. Knjižica se dobi pri postajnačelniku na Jesenicah, Gorenjsko.

Izkaz posredovalnice slovenskega trgovskega društva »Meck« v Ljubljani. Sprejme se: 1 knjigovodja, 1 korespondent, 1 kontorist, 1 poslovodja, 3 pomočniki mešana stroke, 2 pomočnika manufakturne stroke, 1 pomočnik modne in galanterijske stroke, 1 kontoristinja, 6 prodajalk in 6 učencev. — Službe išče: 2 knjigovodje, 2 korespondenta, 3 kontoristi, 5 poslovodj, 3 potniki, 6 skladiščnikov, 26 pomočnikov mešana stroke, 5 pomočnikov železniske stroke, 12 pomočnikov manufakturne stroke, 14 pomočnikov špecerijske stroke, 3 pomočniki modne in galanterijske stroke, 13 kontoristinj, 18 blagajničark, 1 prodajalk, 7 učencev, 3 učence. — Posredovalnica posluje za dobavljalce in člane društva brezplačno za druge pa proti mali odškodnini.

Narodna obramba.

Moška podružnica ribniška. »Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani« priredi s sodelovanjem vseh narodnih društev v soboto, dne 11. novembra 1911 v gostilni »pri Cene« Martinov večer z raznoličnim sporedom. Poje se opereta, mešani zbori, nastopi »Sokole« itd. Licitacija Martinove gosli, šaljiva pošta, ples. Začetek ob 8. uri zvečer, vstopnina za osebo 1 K. — S tem se ustreže neštrpnim željam vrlih Ribničanov, da se jim naj nudi prilika, položiti v korist naše prepotrebne šolske družbe mali dar domu na altar. Odbor vsilj-tega prijazno vabi vso Ribnico in širno okolico k prav obilni udeležbi.

Društvena naznanila.

Društvo inženirjev v Ljubljani. V sredo, dne 8. novembra ob 8. zvečer sestanek pri »Zlati kapli« na Sv. Petra cesti.

Manifestacijski shod davčnih uradnikov. Včeraj dopoldne se je vršil

ob dobri udeležbi vsalona hotela »Mirje« manifestacijski shod davčnih uradnikov, ki ga je otvoril predsednik davčni upravitelj Lilleg s pozdravom došlih članov organizacije zlasti pa dvornega svetnika Klimenta, finančnega nadsvetnika Aviana državnega poslanca Rav-niharja in deželnega poslanca Ribnikarja. Bil je to III. manifestacijski shod davčnih uradnikov, ki ima za predmet kardinalno zahtevo davčnih uradnikov, da se postavno uvede srednješolska izobrazba kot vzprejemni pogoj za davčne uradnike. Že na II. zborovanju 22. V. 1910 so stavili davčni uradniki to zahtevo in vlada je obljubila, da bo te zahteve upoštevala prej, predno postane predloga o službeni pragmatiki zakon. Pragmatika še danes ni uzakonjena, pa tudi ta obljuba še ni izpolnjena, zato nastopa davčno uradništvo sedaj že tretjič. Nato v obširnem in temeljitim referatu utemeljuje upravičenost te zahteve davčnih uradnikov, navajajoč stroke, ki jih mora davčni uradnik obvladati ter oriše tudi zgodovino razvoja davčnih uradov in naraščanje zahtev, ki jih stavi služba na davčne uradnike. Ze pred 20 leti so nastopili davčni uradniki na Češkem z zahtevo po reformah in že takrat so zahtevali za sprejem v davčno službo absolvirano srednjo šolo ker je davčna služba ravno v zadnjih dveh desetletjih doživela popolno preobrat. Finančno ravnanstvo v Pragi je že leta 1906 izdala ukaz, da naj se upoštevajo le prošnje absolventov srednjih šol, druge pa a limine odklonijo. Isto zahteva tudi bosansko-hercegovinska deželna vlada od leta 1900 sem, samo pri nas zahtevajo za davčne praktikante samo absolvirane 4 nižje razrede srednjih šol.

K besedi se je oglasil nato drž. poslanec

dr. Ravnihar,

ki je zatrdil davčne uradnike, da bo njih resolucijo, ki jo bodo sprejeli na shodu oddal na merodajnem mestu ter tudi skrbel, da izve vlada zahteve davčnih uradnikov. Treba je obvarovati uradništvo proletarijaze ker more le čvrsto in zares dobro uradništvo v polni meri zadostiti zahtevam, ki jih stavi na nje služba. O splošnem delovanju državnega zbora pripomni dr. Ravnihar, da se je bati, da se bo za-početo delo v prilog državnih urad-nikov in uslužbenecv zadržalo. Sicer so predloge že v odseku in prvo, kar je odsek sklenil, je uveljavljenje časovnega napredovanja, drugo vprašanje pa je ali dolo od parlamenta sklenjene zakonske predloge cesarjevo sankcijo, zlasti zato, ker se upira finančni minister, ki zahteva še za to malenkostno olajšavo, kakršno je pripravljena vlada priznati, za to miloščino, kompenzacije v tem da se napravi junktim med finančno in uradniško predlogo. So pa gotovi znaki, da misli novo ministarstvo odpraviti t j u n k t i m, seveda vse samo, če bo ostal razvoj parlamentarnih dogodkov normalen. Meščanski poslanci stojimo za zahteve našega uradništva. Zato pa tudi jaz protestiram proti ostrim besedam bivšega ministrskega predsednika Gautscha, ki jih je proti uradništvu rabil. Bil sem na skoro vseh ljubljanskih urad-niških shodih, bil sem tudi na shodih izven Ljubljane in celo na Dunaju, zato nikjer nisem slišal ničesar proti-zakonitega. Vlada bi morala biti urad-nikom hvaležna da jo na shodih informira v svojih željah in težnjah, ker ve tudi vlada prav dobro, da more uradnik posvetiti državi in njenim cil-jem svoje moči le tedaj, če je kolikor toliko zadovoljen in ne strada. Besede bivšega ministrskega predsednika so bile tedaj deplacirane, ker uradništvo ni zahtevalo niti nastopalo nezakonito, če pa so padle ostre besede, to ni nič čudnega, če se mora uradnik kakor tudi drugi uslužbenci, zadovoljiti že desetletja in desetletja s samimi obljubami.

Nato je bila sprejeta soglasno sledeča

resolucija:

Z ozirom na izjavo c. kr. finančnega ministrstva, osvedočeno v odloku z dne 27./6. 1906, št. 32.513, da se normira za vzprejem v davčno službo kod pogoj ona predizobrazba, ki je ta čas merodajna za carinsko službo — z ozirom na dejstvo, da je potreba za izvrševanje davčne službe izvanredno obsežnega znanja zakonov, popolne inteligentnosti, izkušenosti in zaupljivosti, zahteva avstrijsko davčno urad-ništvo takojšnjo normiranje srednje-šolske predizobrazbe kod vzprejemni pogoj.

Predsednik, davčni upravitelj Lilleg je zaključil nato zborovanje pozivljajoč davčno uradništvo, da naj se oklene svoje organizacije ter konstatira da že 44 davčnih uradnikov ni vseljenih v organizaciji in da na včerajšnjem shodu niso bili zastopani samo uradi v Crnomlju, Metliki, Cerkljici in Krškem, ki pa so svojo odsotnost opravičili, med tem ko se uradi v Višnji gori in v Trebnjem niti opravičili niso.

Sestanek profsorskega društva. V soboto zvečer se je vršil pri Tratniku sestanek društva profesorjev,

na katerem je poročal o korakih »Zveze avstrijskih srednješolskih profsorskih društev« predsednik prof. Zmavc, ki je podal temeljit referat o korakih zveze, ki so bili pred vsem v korist suplentom. Za suplentsko vprašanje se je zavzelo najprej poljsko profsorsko društvo, to pa zato, ker je med Poljaki nad 1/2 učnih moči na srednjih šolah suplentov, ki službujejo pogosto celo nad 15 let. Za suplentsko vprašanje so se nato zavzeli tudi Dunajčani in je temeljito proučil te zadeve zlasti Mendl. Na Dunaju so se sestali zastopniki dunajskih društev »Mittelschule«, »Realschule«, Poljaki, Čehi, Nemci (Mendl), dunajsko suplentsko društvo, prof. Vojnar in prof. Zmavc, da se posvetujejo o korakih, ki naj jih stori deputacija. Končno so se zedinili na sledeče želje, ki naj se predlože merodajnim činiteljem: I. V splošnem so se pridružili profesorji korakom vsega drugega uradništva in sprejeli njih zahteve. Posebne želje profesorjev pa so sledeče: II. Priznanje 20% draginjske doklade od vseh prejemkov za vse srednješolske učitelje, suplente in asistente dokler vlada ne odpomore neznosni draginji. III. 1. Ureditve aktivitetnih dokladov po načelu vojaškega starinskega tarifa. 2. 20% zvišanje za supriranje izpraznjenih učnih mest ali za pomoč v oblatnih predmetih določene remuneracije in enako upoštevanje asistentov s suplenti. 3. Priznanje šeste kvinkvenalne doklade v najmanjšem znesku 300 K. 4. Ugotovitev vsote za službeno stanovanje ravnatelju s polovico aktivitetne doklade VII. činovnega razreda. 5. a) Uvrstitev deželnih šolskih nad-zornikov v status naučnega ministrstva. b) Uvrstitev prve tretjine deželnih šolskih nadzornikov po vrsti konkretnega statusa v V. činovni razred ter ob enem njih imenovanje za dvorne svet-nike. c) Vračunanje službene dobe za deželne šolske nadzornike imenovanim ravnateljem od dosežene najnižje plač-line stopnje VI. činovnega razreda. d) Priznanje v pokojnino vdove vračunljive funkcije doklade v znesku 1500 K, ki pa odpade z dosego V. činovnega razreda. IV. Kolikor mogoče hitra rešitev službenega razmerja sred-nješolskih učiteljev na podlagi od »Državne zveze avstrijskih srednješolskih društev« na ljubljanskem zboro-vanju sklenjenih predlogov k službeni pragmatiki. — Naučni minister se je v avdijanci, ki jo je zaprosila »Zveza« o vseh točkah zaporez izjavil, ki je tudi poudarjal, da se naj oglašajo sup-lenti, ki služijo 5 let za službeno doklado 400 K, katero potem tudi go-tovo dobe. Deputacija se je obrnila poleg tega tudi še do drugih mero-dajnih gospodov in tudi še do finanč-nega ministra in glavnega referenta Engla, na predsednika državnega zbora Sylvestra ter na razne poslance, med njimi tudi na Gesmana, Romanczuka, Concija in Ivčeviča, na dr. Šusteršiča, Fiedlerja in Jablonskega, na Mandiča in Delverta, na Rybača, Korošča, Jarca in Kemetra, ki je peljal deputacijo k ministrskemu predsedniku Gautschu in je ministrski predsednik sprejel deputa-cijo zelo prijazno in naklonjeno. Zlasti so apelirali nato zbrani profes-orji na pomoč poslancev Rybača, Koroš-ča in Jarca, ki so svojo pomoč srednješolskim učiteljem obljubili. Ome-jili smo se samo na registriranje kar-dinalnih zahtev profesorjev, dasiravno je prišlo na razgovor še mnogo zelo zanimivega zlasti za suplente, ki pa so po svoji večini brilirali s svojo od-sotnostjo, ko je šlo v prvi vrsti ravno za njih življenska vprašanja.

Prosveta.

Iz pi-arne slovenskega gledališča. Jutri v torek se poje drugič Joh Straussova opereta »Cigan ba-ron« (za nepar abonente). — V ne-deljo se uprizaro prvič Jakoba Spicarja, predsednika dramskega društva in režiserja slovenskega odra v Jesenicah, izvirna drama »Kralj Matjaž«. V tej igri nastopi več dramski ensemble.

Slovensko gledališče. V soboto zvečer so vprizarili J. Straussovo ope-reto »Cigan baron«. O svetovno slo-veči godbi, o prelepih melodijah, ki se pletejo po tem odličnem delu, o širom znanih sladkih valčkih je znana hvala in slava vsega sveta in zato ne kaže na tem mestu take zadeve pre-mlevati. Gre pa tu za sobotno premi-ero, ki je bila splošno dobra in dosti zaokrožena, a je kazala vendar neka-tere malenkostne nerodnosti, preko katerih bi moralo naše deželno gla-dališče že davno priti. Na slovenskem odru treba, da se govori dobro, čista in lepa slovenščina. Ta jezik, ki se govori tu, naj bi bila šola za publiko, ki pride poslušati in se zabavat. Ako nastopi na odru igralka Neslovenka, naj se jo pri izkušnjah navadi izgovor-jave, naj se vsaj za silo odpravi tako naglaševanje, kakor ga je bilo slišati včeraj. Tako n. pr. naj za božjo voljo ne govore ljudje z odra, da takega [akcent na e] ženina [akcent na i] ne marajo itd. Tudi režija bi morala biti toliko pazna in zanesljiva, da bi ne puščala zadaj med kulisami ljudij na

oder, ki nimajo v sceni nobenega posla. Tudi na pevce je gledati, da ne pojo nepravilnih vokalov. Povedati treba pri izkušnjah, če ne vedo sami tega, kakšen e ima n. pr. srce, ali je odprti ali ni. In enako drugod. Tako nepravilno petje samoglasnikov ima za slušalca nekaj neokusnega in takega kar suši iluzijo in prav neprijetno moti. — Igralci so bili dosti dobri. G. Fodranspergova je pela in igrala vlogo ciganske Cizpre, ki po glasu ni bila zanjo, a je vseeno svojo vlogo prav dobro izvršila. Hvale vredno je, da se ona kot mlada simpatična igralka loti vloge starke, da se vanjo dosti poglobi in jo marljivo izvede. To kaže na umetniško resnobo njenega poklica. Dobra je bila gđ. Thalerjeva kot pevka in igralka, dobri gg. Iličič, Kri-žaj, Povhe, Bukšek, Horský, ga. Otá-halova in gospa Bukšekova. Zsupan bi bil po figuri boljši, če bi bil junačnejši in obilnejši. Malo več znanja dialoga v prozi bi bilo pri premieri prav potrebno. Upati je, da se pri re-prizah vse popravi in izpopolni. Če je tako upanje s kritičnega in umetniškega stališča pravo, to je seveda drugo zanimivo vprašanje. G. kapelnik Jeremiaš je vodil zbor in soliste in orkester srečno do konca, in pa izva-bil iz instrumentov in melodij tistega soka, ki ga je položil v to delo mojster Strauss. — Obisk je bil dober. V ne-deljo popoldne so igrali »Mlinarja in njegovo hčer« zvečer pa »Prodano nevesto« in sicer z velikim uspehom. Užitek, ki ga nudi g. Talich je res izreden. G. Križaj je tekom ponov-nega nastopa v obsejni vlogi Keca-lovi očividno napredoval. Pel je dobro in igral izborno. G. Horský si je kot Vašek pridelil velevačaristično masko in s svojim imenitno zaokro-ženim humorističnim nastopom izzival mnogo prisrčnega smeha. Očitno sta obadva gospoda snoči imela svoj po-sebno srečen večer, tako da je pre-dstava spričo že preje zadostno hvalje-nih vrlih ostalih dosegla nedeljenega priznanja vredno umetniško višino, kakršne že dolgo nismo bili vajeni. Gledališče je bilo popolnoma razpro-dano, mnogo jih je moralo brez vstop-nice oditi. Tako se smemo nadejati, da bodemo »Prodano nevesto« letos še kdaj slišali. F.

Književnost.

— »Nastavni Vestnik«, glasilo hrvatskega in slovenskega profesorskega društva, je v oktobrski številki priobčil razpravo goriškega profesorja Ivana Koštičala: »Hrvatske glagolske isprave (listine), bilješke i nazivi«, ki popolnjuje tozadevne študije Strohalove. Preglednici je dodan tudi zemljevid, ki kaže vse kraje, kjer so se našle listine (Trst, Dolina, Dornberg, Kamnje itd.).

Razne stvari.

* Preveč se je najedel. V današnjih dneh velike draginje se navadno sliši, da je ta ali oni od lakote umrl. V Kickingu pri Amstettnu se je pa zgodil ravno nasproten slučaj. 20letni kmečki fant Hahn se je tako najedel, da je umrl. Zjutraj so ga našli mrtvega. Ko so ga obducirali, je bil njegov želodec nabito poln mesa, kruha in sadja. Med spanjem se je zadušil.

* **Proces zaradi tristemilijonske dedščine.** Senzacionalen proces se bo vršil v par dneh v Parizu. Gre se za zapuščino vdove generala Charles Huette. General Huette se je pred več desetletji izselil v Kanado ter si tam pridobil velikansko premoženje. Pozneje se je vrnil nazaj na Franco-sko ter kmalu potem umrl. Deset let pozneje je umrla njegova žena ter zapustila 300 milijonov frankov. Ker ni bilo direktnih dedičev in tudi ne pravoveljavnega testamenta, je država konfiscirala vso zapuščino. Zdaj se je pa oglašilo več oseb, ki zahtevajo zapuščino za se in so začeli proces s francosko državo.

* **Staroslovanski grad pri Bero-linu.** V Postupimu so odkrili staro gradišče slovanskih praprebivalcev na Braniborskem. Do odkritja so prišli po naključju. Letos, ko je bila v Havelu jako majhna voda, so se igrali otroci v strugi in so izkopali različne črepinje. Nato so začeli kopati na bregu pod cerkvijo Sv. Duha, in sicer z nepričakovanim rezultatom. Nedaleč od brega so zadeli na tramo-ve, ki so tvorili del stare zgradbe. Nato so dobili še druge ostanke veli-ke zgradbe, ki je bila del gradišča starih Slovanov. Izkopali so tudi mnogo razbitih posod s staroslovanskimi ornamenti. Izkopine izvirajo iz 4. stoletja po Kr. r. Izkopavanje se nadaljuje. Delo izvršuje mestni stav-binski urad.

* **Uz male garnitije.** Iz Berezov-ke poročajo: Dne 30. oktobra je po-rodnik Bredychyn ustretil v njego-vem stanovanju štabnega stotnika Korejša. Poročnik Bredychyn je imel že prej ljubavno razmerje s soprogo stotnika Korejša. Omenjene-ga dne je prišel poročnik Bredychyn v stanovanje stotnika Korejša. Toda

ta sploh ni hotel z njim govoriti in je zahteval, naj takoj odide iz stanovanja. Poročnik je pa trdil, da se mora z njim poravnati. Na to je stotnik poklical slugo, da vrže poročnika iz stanovanja. V tem trenutku je pa potegnil poročnik revolver in ustrelil stotnika v srce. Morila so takoj prišli. Pri preiskavi poročnikovega in stotnikovega stanovanja so našli dopise, ki so zelo obremenili na poročnika in stotnikovo ženo. Mučen prizor se je odigral pri pogrebu ustreljenega. Tam je namreč navada, da sorodniki in znanci pred odhodom na pokopališče poljubijo umrlega. Pri tem obredu je hotela tudi stotnikova soproga poljubiti mrtveca, toda starši stotnikovi tega niso dopustili z besedami: »Niti mrtvemu ne daste miru!«

* **Obleganje teroristične tolpe.** Iz Lodza poročajo: 3. novembra je policija na vse zgodaj vdrla v hišo, kjer bivajo teroristi. Dobili so tam nekoga usmrčenega terorista, v katerem so spoznali 32 letnega Jožefa Banisjaka. Banisjak je umoril policijskega agenta Kočorek in je pripadal onoj tolpi, ki je pred kratkom pri napadu na vlak ukradla 12.000 rubljev. Sestra Banisjakova je znana revolucionarka, ki so jo deportirali zaradi političnih zločinov v Sibirijo. Hišo so trideset ur oblegali. Pri tem je bilo devet oseb obstreljenih.

* **Grozovit dogodek pri pogrebu.** Pri pogrebu rudarja Mlecza, ki pred par dnevi ponesrečil pri eksploziji plinov v Boch niji, se je zgodil grozovit dogodek. Konj mrtvega voza se je splašil in je udril med pogrebce. Neko ženo je podrl in jo s kopiti tako poškodoval po glavi, da je bila na mestu mrtva. Stirnast oseb je bilo, deloma težko, deloma lahko ranjenih.

* **Ministerialni uradnik goljuf.** Ministerialni uradnik dr. Maks Turzansky vitez Kochanowicz na Dunaju je napravil 100.000 kron dolga in ponaredil več menic. Na ponarejenih menicah so bili podpisani njegovih tovarišev in znancev. Baje je Turzansky že v Ameriki.

* **Tihotapstvo s saharinom.** V Monakovem so zasledili dobro organizirano družbo tihotapcev s saharinom. Švicarski financarji so že delj časa opazovali eleganten avtomobil, ki je opetovano vozil čez mejo. V petek se je posrečilo aretirati avtomobiliste na glavnem kolodvoru v Monakovem. Avtomobilisti so imeli oblečene tihotapske jopiče, v katerih so imeli velike množine saharina. Priznali so tudi, da ima avtomobil dvojno dno. Do zdaj so prijeli pet oseb. Avtomobil niso dobili. Saharin so vozili večinoma skozi Bavarsko v Avstrijo.

Telefonska in brzojavna poročila.

Situacija.

Dunaj, 6. novembra. Danes ob 3. se zopet sestane zbornica in poda nova vlada, oziroma Stürgkh svojo programatično izjavo. Seja najbrže ne bo dolgo trajala, ker so se za zvečer sklicani klubi, da označijo svoje stališče napram tej izjavi. V parlamentu vlada nervozno razpoloženje. Tudi se v čeških krogih razburjenje zaradi Hohenburgerjevih pogojev še nikakor ni poleglo ter je pričakovati še oz. danes tozadevno energične interelacije na ministrskega predsednika in Čehi bodo zahtevali od ministrskega predsednika točen odgovor. Enako razburjenje vlada tudi med jugoslovanskimi naprednimi poslanci. Dvomljivo je, ali bodo pustili radikale Stürgkha nemoteno govoriti. Splošno je pričakovati zelo burnih nastopov. Zlasti vzbujajo dr. Šusteršičev dopoldanski nastop največje začudenje posebno zato, ker hrvaško-slovenski klub ni sklenil nobene akcije proti justičnemu ministru, katerega pogoji so pred vsem naperjeni proti slovenskim narodnim interesom. Celotno nekranjski slovenski poslanci so ogorčeni nad dr. Šusteršičevo izjavo v »Slovenec«, čes da »S. t. S.« zaradi Elsnerja ni ukrenila ničesar, ker od merodajnih strani ni ničesar izvedela. Ta izjava je napravila silno mučen vtisk in so celo klerikalni poslanci mnenja, da je bila ta izjava izgovor v zadregi. V vodilnih krogih poljskega kluba so mnenja, da je namera Stürgkha ustvariti uradniški definitivni kabinet, ne srečna. Poljaki se razvijajo za akcijo, da naj se dela za končno ustvaritev parlamentarne vlade nadaljujejo. Dejstvo, da je Stürgkh pritegnil v vlado samo enega Poljaka, je Poljake posebno ozlovljilo. Sicer je res, da so se Poljaki zadovoljili z enim samim ministrom, toda to je bilo rešeno samo za slučaj, da Gausch rekonstruiral kabinet, ne pa za popolnoma nov kabinet. To, kakor je nastopal Stürgkh in Gausch, dano koncesijo izrazil za sebe, je napravilo na Poljake zelo slab vtisk. Tudi grožnje s § 14, so napravile na Poljake zelo nesimpatičen vtisk in Poljaki pravijo, da se Stürgkh moti, če misli, da bo minister Zaleski podpisal navedbe na

podlagi tega paragrafa. Pač je Zaleski pod Bienenrothom podpisoval take navedbe, toda takrat je bil samo uradnik, med tem ko je sedaj poslanec in bi moral izvajati iz uporabljaj tega paragrafa konsekvence. — Zlasti trpko pa so zadeti Dalmatinci, katere so naša razkritja v »Slovenskem Narodu« o usodi dalmatinskih železnic in o definitivnem propadu liške proge, nepopisno razburila. Dalmatinski poslanci pravijo, da imajo še mnogo neugodnejše informacije in da jih je avstrijska vlada zopet ogroževala za vse železnice. Dalmatinski poslanci pripravljajo v parlamentu energično akcijo in neki dalmatinski poslanec je izjavil: Obstruirali bomo, če treba, samo da izve za to ves svet.

Dunaj, 6. novembra. Ministrski predsednik Stürgkh je danes dopoldne povabil k sebi predsedstvo nemškega Nationalverbanda, da se posvetuje z njim o vladnih načrtih; prihodnje dni se vrše tudi pogajanja z ostalimi strankami, med njimi tudi s socijalnimi demokrati.

Hrvaško-slovenski klub.

Dunaj, 6. novembra. Hrvaško-slovenski klub je imel danes dopoldne sejo, v kateri se je razvila politična debata ter je klub končno povelil dr. Šusteršiču nalogo, da precizira tekom proračunske debate politično stališče kluba. (Opomba uredništva: Komunike, ki so ga danes izdali klerikalci o današnji seji, je, kakor je videti, zelo previden. Odkar so se z zadnjim komunističnim tako nesrečno vrezali, sestavljajo sami komuniste in tega dela ne prepuščajo dr. Koroseu.)

Predbožnični program.

Dunaj, 6. novembra. Predbožnični program zbornice je ledeči: proračunski provizorij, podaljšanje provizorijnega poslovnika, volitev v delegacije in uradniške predloge. O teh bo govoril ministrski predsednik še v današnji seji. Kakor se čuje, vlada ne bo več vzdržala junktima med zboljšanjem prejemkov in novimi davki.

Nemški Nationalverband.

Dunaj, 6. novembra. Danes dopoldne je imel nemški Nationalverband razgovor in je sklenil, da naj Nemci sami uvedejo akcijo za razširjenje državnozborske večine. Dr. Gross naj skuša pritegniti v večino Čeha, Poljake, krščanske socialce, Italijane in Rusine.

Poljedelski minister.

Dunaj, 6. novembra. Vesti, da bi bil Braf ponudeno mu poljedelsko ministrstvo definitivno odklonil, niso resnične. V čeških krogih se zatrjuje, da bo Braf ta resort v nedolgem času sprejel.

Vlada in Poljaki.

Lvov, 6. novembra. Z Dunaja poročajo, da je Stürgkh imel opetovano razgovore z Bilinskim in da je vlada pripravljena v kratkem predložiti parlamentu zakonski načrt, ki se bavi z vodocestnim vprašanjem v Galiciji.

Ogrski državni zbor.

Budimpešta, 6. novembra. Danes so se zopet začele seje ogrskega državnega zbora. Boj med vladnimi strankami in opozicijo se še ni pričel. Predsednik Berzevičev poda najbrže seje jutri svojo demisijsko.

Areteacija v Spljetu.

Zader, 6. novembra. V Spljetu je bil te dni aretovan tuj človek, ki je po narodnosti Rus ali Poljak. Aretovanec neče povedati svojega imena, pravi pa, da je prisostoval seji ruskih teroristov v Poltavi, na kateri se je posvetovalo o umoru ruskega ministrskega predsednika Petra Arkadjeviča Stolipina.

Italijansko-turška vojna.

Proklamacija aneksije Tripolitaniije.

Rim, 6. novembra. Italijanski kralj je izdal dekret, v katerem proklamira aneksije Tripolitaniije. K temu dekretu je izdal italijanski ministrski predsednik Giolitti v posebni cirkularni brzojavki komentar, v katerem poudarja, da je bila Italija z ozirom na položaj v Tripolitaniiji k temu koraku prisiljena, da tako prisili Turčijo da se odloči za mirovna pogajanja. Ta proklamacija naj bo zadnji poziv na Turčijo, da se ukloni in sprejme mir pod ugodnimi in za njo častnimi pogoji, ker le tedaj more Italija garantirati Turčiji teritorialni status quo na Balkanu. Če se pa Turčija proti- obstoji nevarnost za evropski mir, ker bi morala Italija storiti vse, da za svojim zahtevam primeren poudarek.

Dunaj, 6. novembra. Proklamacije je tu izredno presenetila. Listi pišejo, da je ta proklamacija popol-

noma neupravičena, ker Italijani niti najvažnejših obmorskih krajev ne obvladajo in se nahajajo v Tripolitaniiji sploh v defenzivi. V merodajnih krogih so mnenja, da bo to postopanje Italije odpor Turčije le povisalo. Zlasti mučen vtisk je napravil komentar ministrskega predsednika in pasus, v katerem naznanja, da pride lahko do ogroženja evropskega mira. Dunajski listi so mnenja, da hočejo Italijani s to proklamacijo dobiti orožje proti Arabcem, ki jih hočejo v bodoče smatrati kot veleizdajnike in upornike, kar pa je v direktnem nasprotju z mednarodnim pravom.

Izgajanje Italijanov.

Carigrad, 6. novembra. Ministrski svet je sklenil izgnati vse Italijane iz Turčije, kakor hitro bi pričelo italijansko brodogojstvo, kako akcijo v Egejskem morju.

Afriško bojišče.

Rim, 6. novembra. Agencija Stephani javlja iz Tripolisa od večeraj opoldne, da je sovražna artilerija začela streljati na južno italijansko fronto. Med Arabci in Turki vlada kolera. Pleme Senusijev se ne kaže več sovražnega. Ladja »Liguria« je bombardirala Luero in uničila vse utrdbe.

Carigrad, 6. novembra. »Sabah« poroča, da divjajo pred Tripolisom budi viharji 3 italijanske torpedovke niso mogle izkreati vojaštva. Turki nadaljujejo bombardiranje Tripolisa in so zasedli kraj Sali bazar pred mestom. Arabski prestovoljci so zavzeli tudi vasi Sidi Dand in Sidi Husein.

V Egejskem morju.

Carigrad, 6. novembra. Večeraj opoldne se je pojavila italijanska flota pred otokom Chiosom.

Protesti proti vojni.

Praga, 6. novembra. Socijalni demokrati so imeli večeraj tu zborovanje, na katerem so protestirali proti italijansko-turški vojni.

Pariz, 6. novembra. Socialisti so imeli večeraj protestni meeting proti italijansko-turški vojni.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Rasto Pustoslavšek.

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dunajske borze 6. novembra 1911.

Metaložni papirji.	Desaral	Blagovni
4% majeva renta	91-90	92-90
4 1/2% srebrna renta	95-15	95-35
4% avstr. krona renta	91-80	92 —
4% ogr.	90-75	90-95
4% kranjsko deželno posojilo	89-80	90-80
4% k. o. češke dež. banke	93 —	94 —

Srečka.	438 —	450 —
Srečka iz 1. 1860 1/2	609 —	621 —
„ „ 1864	303 —	315 —
„ „ 1868	298-25	304-25
zemeljske 1. izdaje	276-50	282-50
„ „ 2. izdaje	254 —	260 —
„ „ 3. izdaje	504 —	516 —
„ „ 4. izdaje	498 —	510 —
„ „ 5. izdaje	84 —	90 —
„ „ 6. izdaje	77 —	81 —
„ „ 7. izdaje	51-80	55-80
„ „ 8. izdaje	38-35	42-35
„ „ 9. izdaje	227-80	240-80

Valute.	11-40	11-44
Cekini	117-77 1/2	117-97 1/2
Marka	96-10	96-25
Franki	94-95	95-15
Libri	255 —	256 —

Metaložni papirji.	470 —	472 —
Ljubljanske kreditne banke	647-25	648-25
Avstr. kreditnega zavoda	542-75	543-75
Dunajske bančne družbe	109-65	110-65
Južne železnice	733-10	734-10
Državne železnice	825 —	826 —
Alpine-Montani	309-50	311-50
Češke sladkorne družbe	280-25	281-25
Zivnostenske banke		

Metaložni papirji.	11-40	11-44
Cekini	117-77 1/2	117-97 1/2
Marka	96-10	96-25
Franki	94-95	95-15
Libri	255 —	256 —

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306-2 Srednji žarični tlak 30,76 mm

novemb.	čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C°	Vetrovi	Nebo
4.	2. pop.	741-0	7-2	sl. vzh.	megleno
5.	9. zv.	741-9	2-0	sl. szah.	„
6.	7. zj.	741-1	0-0	brevzetr.	megla
7.	2. pop.	738-1	9-1	sl. jvzh.	jasno
8.	9. zv.	737-6	8-9	sr. jzah.	pol oblak.
9.	7. zj.	734-8	8-0	sl. svzh.	oblačno

Srednja predvečerajska temperatura 4-0°, norm. 6-4° in večerajska 6-0°, norm. 6-1°, Padavina v 24 urah 0-0 mm in 0-0 mm

Čas je,

da si nabavite povodom bližajočega se božiča moj bogato ilustrirani glavni katalog s približno 4000 slikami glavnih porabnih predmetov in daril. Pošlje se gratis in franko. C. in kr. dvorni dobavitelj Jan Konrad, Most št. 1178 Čeklo.

+

Bolesti polna naznanjava vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je bil najin ljubi soprog in brat, gospod

3770

Janko Urbančič

nekdanji posestnik graščine Turn

dne 3. t. m. ob 6.1/2, uri zvečer po dolgem, premučenem trpljenju odpoklican h Gospodu.

Zemljski ostanki ljubljene pokojnika se položijo k zadnjemu počitku dne 6. t. m. ob 3. uri popoldne v graščinski kapeli na Turnu pri Tupaličah.

Graščina Polhov Gradec, 4. novembra 1911.

Fidelij Urbančič Lujiza Urbančič brat. soproga.

I. kranjski pogrebni zavod Fr. Doberlet.

Velike prednosti

nudi pri nakupu porabnih in darilnih predmetov vsake vrste trdka

Jan Konrad, c. in kr. dvorni dobavitelj, Most št. 1172, Čeklo

ki razpošilja svoj glavni katalog s ca 4000 slikami na zahtevo gratis in franko. 2923

Strojnik

izvežban pri parnih strojih išče takoj službe. Ponudbe pod „Parni stroj“ na upravništvo »Slov. Naroda«. 3767

4 dobre tesarje

sprejme takoj v delo pod ugodnimi pogoji 3771

J. Kunstel, tesarski mojster, Trst, Rojan, škorklja Sv. Peter št. 31.

Zenitna ponudba!

Mlad, inteligenten, značajan in premožen gospod, čedne zunanosti, visoke postavbe posest. in trgov. v prijaznem kraju blizu mesta, mirne naravi ter dobrega sočutnega srca, želi se v svrhu ženitve seznaniti z 20-30 l. gospod. ki ima veselje do trgovine nedolžno dobro srce in okrog 50.000 K premoženja. Gospica, ki si želi srečno bodočnost oz. starši ki hočejo svojo hčerko res osrečiti naj pošljejo zaupne in jasne ponudbe s sliko z naslovom „Mladena lepa duša“ na uprav. „Sl. Naroda“ do 21. t. m. 3727

Zelezno kina-vino

lekarstva

PICCOLIJA

v LJUBLJANI, Dunajska cesta,

obsega navedeno množino železa v nasprotju z drugimi železnatimi kina-vini, ki obsegajo samo toliko železa kakor navadna namizna vina in nimajo torej nobene zdravilne vrednosti. To dokazuje več kemijskih analiz in tudi ona, ki se je izvršila po odredbi c. kr. ministrstva notranjih zadev. Zelezno vino lekarstva Piccolija jači slabokrvne, nerazvite, vsled bolezni oslabele osebe, slabe in bolezo izgledajoče otroke. Steklenica s 1. 2 K, 3 steklenice K 6-60. Voznina in zavojnina prosta.

Razglas.

Kraj Draga, okraj Sušak je glasom razglasa kr. hrv. slavons. dalmat. dež. vlade kolere prost.

Mestni magistrat torej naznanja, da ima odslej naprej odpasti zdravstveno nadziranje oseb, ki prihajajo iz Drage.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 30. oktobra 1911. 3769

Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni c. kr. deželne vlade svetnik: Laschan, I. r.

Meblovana mesečna soba

s posebnim vhodom, se takoj odda.

Vpraša se 3757

v Čopovi ulici št. 19 pri hišnici.

Na Cojzovi cesti 9, v bližini realke in obrtne šole se odda takoj ali kasneje svetla in solčna

mesečna soba

meblovana s posebnim vhodom. 3699

Vpraša se istotam I. nadstr., vrata šte. 6.

Mala trgovina

z mešanim blagom, dobro vpeljana, obstoječa že nad 10 let,

se da v najem.

Več se izve v upravništvo »Slovenskega Naroda«. 3728

Sodarski pomočnik

26 let star, neoženjen,

išče dela.

Ponudbe naj se pošiljajo do 10. novembra pod naslovom: „Friden“ pošto ležeče Hotedrščica pri Logatcu. 3743

Prostori za gostilno

edino pri železniški postaji prometnega kraja,

se oddajo v najem takoj ali pozneje.

Dopisi pod „štev. 100“ na upravništvo »Slov. Naroda«. 3749

Lepa prilika za peke.

Sredi velikega industrijskega trga na Koroškem je takoj na prodaj pekarija, ki peče dnevno za 150 K s hišo in mlinom. Cena 38.000 K, nad polovico ostane lahko vključeno, ostanek se plača po dogovoru. — Pojasnila daje proti znamki za odgovor „K. B.“ na naše upravništvo. 3765

Dva skoraj nova (samo par mesecev rabljena) pisalna stroja

„Adler“

se po zelo nizki ceni prodasta.

Pošljejo se na zahtevo vzorci pisave. Jamstvo za funkcijo. — Na ogled pri tvrdki The Rex Co., Ljubljana, Šelenburgova ulica 7.

Optični zavod z električnim obratom.

Prvi slovenski izprašani optik in strokovnjak Dragotin Jurman

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1. št. 35945.

„SLAVIJA“

— vzajemno zavarovalna banka v Pragi. —

Rezervni fond K 53.758.265-24. — Izplačane odškodnine in kapitalizacije K 115.390.603-61.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovensko-narodno upravo.

Vsa polaganja dajalci cigar pisarne so v lastni bančni hiši

Generalno zastopstvo v Ljubljani v Gosposki ulici šte. 12.

— prejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživljenje in smrt z manjšajočimi se 94 vplačili.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Skode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatno podporo v narodne in občnkoristne namene.

Vinski mošt 44—56 K, stara vina
54—60 K, star, naj-
finejši rizling 60 K,
50 % pristna sli-
vovka, drožnik in tropinovec 114 K za
100 litrov prodaja 3490
J. Kravagna v Ptuj.

Bogata zaloga
najfinejših rokavic
pravi francoski parfumi
in vsi v to stroko spadajoči
predmeti v najfinejši kakovosti
667 Za obila naročila se priporoča

OTILIJA BRAČKO
Ljubljana, Dunajska cesta 12, v Mathianovi hiši.

A 274/11-14

OKLIC.

3768

Dne 14. novembra 1911 ob 9. uri dopoldne
dajali se bodo v najem za tri leta gostilniški prostori
v hiši št. 18. v Binklju (Logonder) z gostilniškim, zeliščnim in cvetličnim
vrtom ter z njivo in travnikom.

Izključna cena 500 K, varščine je položiti 300 K.
Ostali pogoji se lahko vpogledajo pri tem sodišču v sobi št. 5.

C. kr. okrajno sodišče v Škofji Loki,
odd. I., dne 4. novembra 1911.

Fa Z. 5668

Razglas.

3744

C. kr. tobačna tovarna v Ljubljani razpisuje za dobavo
pohištva na dan 22. nov. 1911 konkurenčno razpravo.

Ponudbe za to dobavo morajo se najkasneje do 10. ure omenjenega
dne c. kr. tobačni tovarni vpsolati.
Popolna vsebina razglaša, katera se tu uradno lahko vpogleda, nahaja
se v uradni »Laibacher Zeitung«.

C. kr. tobačna tovarna v Ljubljani,
dne 2. novembra 1911.

Lepa meblirana soba
se s hrano vred takoj odda
enemu ali dveh gospodom. Istotam
se tudi sprejme 3485
več gospodov na dobro domačo hrano.
Več v upravnistvu »Slov. Naroda«.

Za slabokrvne in prebolele
je zdravniško priporočeno črno dal-
matinsko vino 233

Kuč

najboljše sredstvo.
4 steklenice (5 kg) franko K 4-50
Br. Novakovič, Ljubljana.

Dama

ki ji je kaj lažje na sru-
nem odpravlja poje kakor
tudi dobiti in obrniti poje
mekko kofe, se univa le z
litijskim mlečnim
milkom s konjičkom
(Znamka lesen konjiček).
Beyman & Co., Doča n. l.
Kosmač po 50 v se dobi v
vseh lekarnah, drogerijah in
trgovinah s parfumi.

Fotografske aparate

kakor tudi vse v to stroko spadajoče
potreščine ima v zalogi

fotomanufaktura in drogerija
„Adrija“

oblastveno koncesijonirana prodaja strupov
v Ljubljani,
Selenburgova ulica št. 5.

Temnica na razpolago.
Zunanja naročila z obratno pošto.
Zahtevajte cenike!

Ant. Krejči

Ljubljana, Wolfova u. št. 5.

priporoča svojo bogato zalogo
najmodernejših, najfinejših

kožuhovin,
klobukov,
in čepic.

Blago ceno in solidno.

Stanovanje

iz dveh sob s pritliklinami
se takoj odda v sredini mesta
v drugem nadstropju (mesečno 30 K.)
Poizve se v Sedmih ulici
št. 4. pri vinotoku Novakovič
vsako dopoldne. 3737

Lokal

Natančnejša pojasnila daje upravnistvo
»Slov. Naroda«.

C. kr. priv.

občna zavarovalnica

Assicurazioni Generali v Trstu

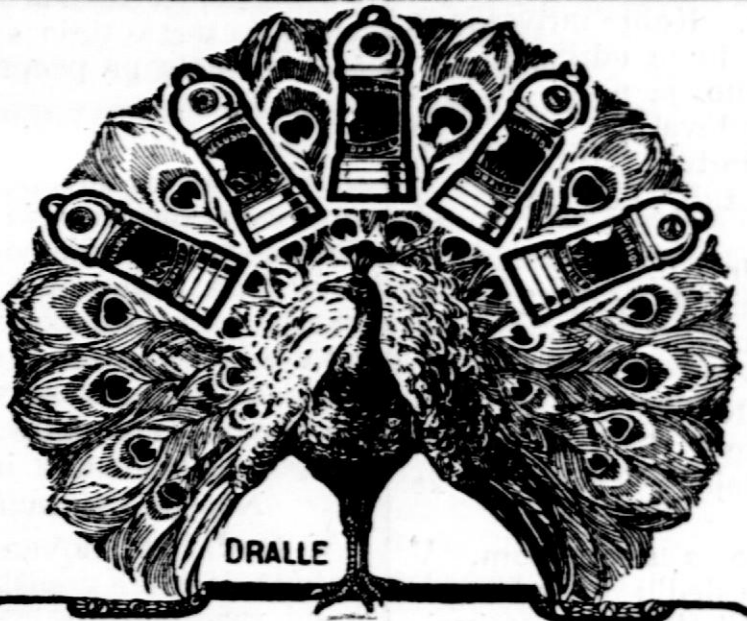
Ustanovljena leta 1831.

Jamstveni zakladi znašajo nad 400 milijonov kron.

Poslovni izkaz

zavarovalnega oddelka za življenje.

	meseca oktobra 1911	od 1. januarja 1911
Vložilo se je ponudb	1987	20006
za zavarovano vsoto	K 16,723.632-99	K 160,106.180-60
Izgotovljenih polic je bilo	1675	17386
za zavarovano vsoto	K 14,061.179-72	K 138,815.877-95
Naznanjene škode znašajo	K 634.595-10	K 7,973.428-75

Šmarnica,
roža,
španski bezeg,
narcisa,
solnčnica,
K 4-—.

Vistaria
K 4-50.

Vijolica 5 K.

Original
in
ideal

Drallejeva Illusija v svetilniku

Cvetne kapljice brez alkohola. — En sam atom zadostuje. — Čudovito dober cvet-
lični duh z nedosežno naravnostjo. Dobiva se povsod. — **Juri Dralle, Podmokli n. l.**
Svari se pred ponaredbami. 3766 Svari se pred ponaredbami.

Turin 1911:

Velik
uspeh!

vseh
parfumov
brez
alkohola.

Narodna knjigarna.

Kralj Matjaž.

Zgodovinska povest; spisal Fr. Remec.

Cena 2 K, s pošto K 2-20.

Pravkar je izšla v drugi izdaji pre-
krasna zgodovinska povest »Kralj
Matjaž«, ki spada med najbolj čitane
knjige in po kateri občinstvo vedno
znova vprašuje.

Brodkovski odvetnik.

Spisal V. Beneš-Sumavsky.

Cena broš. K 1-50, vez. 2-50,
s pošto 20 v več.

Ta odlični roman podaja zanimivo in
pretresljivo sliko iz narodnega življenja
in priča, kako nemška žena uničevalno
vpliva na slovanskega moža.

Libera nos a malo.

Zgodovinski roman; spisal Vladimir Vesel.

Cena K 1-40, vez. K 2-20, s pošto
20 v več.

Koncem 15. stoletja se je pripravljaj na
Slovenskem kmetski punt. Kmetsko
ljudstvo je takrat strahovito trpelo in
vrh tega so duhovske in posvetne oblasti
trpinčile ljudstvo zaradi domnevanega
čarovništva. Ponekod so požgali vse pre-
bivalce kake vasi, ker so bili osumljeni
čarovništva. Vse to nam popisuje pisatelj
v tem veleznimivem romanu.

Strahovalci dveh kron.

Spisal Fr. Lipič.

Cena broš. K 2-—, vez. K 4-—, s
pošto 40 v več.

Veleznimiv roman iz časa velikih bojev
med pomorskimi razbojniki, turškim ce-
sarstvom in beneško republiko.

Mali lord.

Spisal F. H. Burnett.

Cena broš. K 1-60, vez. 2-60,
s pošto 20 v več.

To knjigo veselja, kakor je kritika ime-
novala to presrečno povest, so po izgledu
mestnega šolskega nadzornika sprejeli v
šolske knjižnice vsi šolski voditelji, ki
jim je res mar, da mladina kaj dobrega čita.

Čez trnje do sreče.

Spisal Senčar.

Cena broš. K 1-20, vez. K 2-20,
s pošto 20 v več.

Zelo zanimiv roman, poln interesnega
dejanja.

Undina.

Spisal André Theuriot.

Cena 90 v, s pošto 10 v več.

Eden najlubeznivejših francoskih pisa-
teljev je v tej knjigi podal dražestno
povest, ki jo je svetovna kritika uvrstila
med nesmrtna dela.

Zadnji rodovine Benala.

Spisal Fr. Remec.

Cena K 1-50, s pošto K 1-70.

Veleznimiv zgodovinski roman iz časa
rokovnjaškega gibanja na Kranjskem.

Aleš iz Razora.

Spisal Ivan Cankar.

Cena broš. K 1-50, vez. K 2-50,
s pošto 20 v več.

Najbolj ljudska in ena najlepših povesti,
kar jih je spisal Cankar.

Osnovni nauki o narodnem gospodarstvu.

Spisal Valentin Zun.

Cena K 3-—, s pošto K 3-20.

To je najpopolnejše in najtemeljitejšo
delo o narodnem gospodarstvu v sloven-
skem jeziku. Ta knjiga je absolutno po-
trebna za vsakega, kdor deluje na na-
rodnogospodarskem polju, zlasti za vsa-
kega posojilničarja.

Rdeči smeh.

Spisal Leonid Andrejev.

Preložil Vladimir Levstik.

Cena broš. K 1-40, vez. K 2-40,
s pošto 20 v več.

V tem »odlomku najdenega rokopisa«
so popisane strahote vojne in iz nje
porajajoče se pijanosti krvi in blaznosti.

V študentskih ulicah.

Roman; spisal Fr. Remec.

Cena broš. K 1-50, vez. K 2-50,
s pošto 20 v več.

To je gniljiv roman iz ljubljanske
preteklosti, slika življenje iz tedanjih
malomeščanskih in gosposkih krogov,
tragedija dekleta, ki je vzraslo v Stu-
dentskih ulicah, a je pogledalo v
aristokratske kroge Gospodskih ulic
in to poplačalo s svojo življensko srečo.

Ljubezen in junaštva strahopetnega praporčaka.

Cena —80 v, vez. K 1-60, s pošto
20 v več.

Ta mična ljubezenska povest se je ob-
činstvu prav posebno prikupila. Dejanje
se vrši za časa zadnje avstrijsko-turške
vojske, ki jo je vodil princ Evgen. V
povesti je popisano, kako izvrši straho-
peten človek občudovanja vredna junaštva,
samo da bi se opral pred tisto, ki jo ljubi.

Ljubezen Končanove Klare.

Roman; spisal Fr. Remec.

Cena broš. K 1-50, vez. K 2-50,
s pošto 20 v več.

Ozadje tega romana je zgodovinsko.
Dejanje se vrši v Ljubljani in njeni
okolici v časih Napoleonove Ilirije, v
krogi francoskih in domačih aristo-
kratov, med katere je stopilo slovensko
dekle, ki v svetosti svoje ljubezni do-
prinese plemenite žrtve, dokler se na-
posled tudi njej ne nasmeje sreča.

Zaljubljeni kapucin.

Vesela povest iz ljubljanske preteklosti.

Cena broš. K 1-—, vez. K 1-60,
s pošto 10 v več.

Kdor se hoče prav od srca na-
smejati, naj čita to knjigo, ki je polna
drastične komike in prešernega hu-
morja.

Ljubljana Prešernova ulica 7 Ljubljana